

En la recerca d'una nova identitat nacional?

Alumne/na:

Karen Peña Botello

Grau en Ciències Polítiques i
de l'Administració

Tutor/a:

Gemma Ubasart González

Membres del Tribunal:

Maribel Narváez Mora, Gemma Ubasart González i Jordi Bonet Martí.

	PÀGINA
INTRODUCCIÓ	3 – 5
MARC TEÓRIC	6 – 14
CAS ESCOCÉS	
HISTÒRIA	15 – 16
MARC CONSTITUCIONAL	17
EL REFERÈNDUM	17 – 18
LA UNIÓ EUROPEA	18 – 19
DADES, RESULTATS I ANÀLISI	19 – 26
CAS CATALÀ	
HISTÒRIA	27 – 31
DADES, RESULTATS I ANÀLISI	32 – 44
CONCLUSIONS	
BIBLIOGRAFIA	
ANNEXOS	

En aquest treball m'agradaria poder trobar indicis que em condueixin a esbrinar quin grau de sentiment nacionalista té tant la població de la regió catalana, com l'escocesa i a què és degut.

El treball s'estructura de la següent manera.

En primer lloc, intentaré establir un marc teòric amb conceptes com ara les Estructures d'Oportunitat Política (d'ara endavant EOP), quins actors (col·lectius o individuals) hi intervenen en el procés, inclouré, també, una definició quelcom àmplia i extensa envers els moviments socials i, per acabar, els conceptes del que s'entén per nacionalisme i nació i si s'ajusten a Catalunya i Escòcia.

A continuació, em centraré en el cas escocès, on hi faré un marc històric suficient com per poder entendre la situació actual i les demandes que en sorgeixen, és a dir, perquè es demanden certs aspectes i entendre d'on i perquè apareixen aquestes peticions; establiré, també, un breu marc constitucional, per poder observar quins elements es diferencien entre el cas britànic i l'espanyol; per altre banda, afegiré una referència a què entén la societat britànica com a *dret a decidir*, i, en conseqüència, al referèndum que es va poder duu a terme, i, perquè es diferencia amb el cas espanyol; seguint dins el cas escocès, voldria deixar entreveure quins aspectes podrien afectar envers el reconeixement d'una Escòcia independent en l'àmbit de la Unió Europea, és a dir, si Escòcia, i, fins i tot Catalunya, quedarien fora o no de la Unió Europea si esdevinguessin un estat independent; i, en darrer lloc, establiré unes interpretacions, en forma de tendències, extretes de les dades de les enquestes envers el referèndum realitzat el darrer mes de setembre (2014). En aquest cas, al no existir cap organisme oficial que proporcioni aquestes dades, acudiré, llavors, a enquestes dutes a terme pel propi govern *YouGov*, amb dades molt més neutres o igualades entre ambdues posicions i, per altre cantó, empraré dades aportades d'un altre organisme o vessant anomenat *Lord Ashcroft*¹, on les dades es troben

¹ Fa honor al senyor Michael Anthony Ashcroft "el baró Ashcroft". Nascut el 4 de març de 1946 i amb doble nacionalitat, britànica i de Belice. Es un ex diputat del partit conservador i la 37ª persona més rica del Regne Unit - segons el ranking de la llista del *Sunday Times Rich* del 2009-. A través del treball que va duu a terme en el Partit

més accentuades; això per una banda, i, per l'altre, empraré dades que ens proporciona la llibreria del Parlament Britànic *House of Commons*.

Per altre banda, tractaré el cas català, on pretenc duu a terme una part històrica de la regió, per tal d'intentar comprendre l'actualitat i les demandes de certs col·lectius de la societat, establint un breu recorregut de llur història; i, aquest itinerari, començarà a principis del Segle XVIII, entre els anys 1700 i 1714, amb un conflicte de la successió de les corones reials, a nivell estatal; aquest fet es coneix com la *Guerra de Successió*. A continuació, donaré una breu pinzellada a les *Bases de Manresa*, datades de 1892; i varis textos jurídics rellevants en l'àmbit català, com són *l'Estatut de Núria* de 1932, *l'Estatut de Sau* de 1979, i llur actualització, que es convertí en *l'Estatut d'Autonomia de Catalunya* de 2006, fet que derivà -gràcies al recurs d'inconstitucionalitat del Partit Popular-, uns anys més tard, a la resolució de la Sentència del Tribunal Constitucional envers aquest darrer estatut, on quedà quelcom modificat. D'igual manera que en el cas escocès, en el cas català també hi incloc les dades obtingudes per enquestes i sondejos extrets per organismes oficials, com ara el Centre d'Estudis d'Opinió² (d'ara endavant CEO), on també s'hi inclouen dades del Centre d'Investigacions Sociològiques³ (d'ara endavant CIS) enlloc de contemplar únicament aquest segon recurs, degut a la poca representació i focalització del cas català en les enquestes.

En la part històrica d'ambdues regions o localitats, pretenc entreveure si existeix algun factor històric que propiciï aquest sentiment nacionalista o, com a mínim, entendre d'on pot venir aquesta identitat Escocesa i Catalana, si és que realment existeix.

Conservador com a president Adjunt des de 2010, Lord Ashcroft ha sigut un important enquestador públic independent de l'opinió política britànica.

² El CEO és un organisme autònom administratiu de la Generalitat de Catalunya que ofereix un servei a totes les institucions i a les persones que tenen interès en l'evolució de la opinió pública catalana. Es dedica a realitzar, en àmbit català, estudis d'opinió sobre intenció de vot, valoració de partits i líders polítics i estudis postelectorals.

³ El CIS desenvolupa la seva funció d'anàlisi i coneixement científic mitjançant la realització d'enquestes i estudis qualitius.

Amb les dades obtingudes i els anàlisis corresponents, intentaré establir un anàlisi específic en cada regió i la tendència corresponent, per intentar equiparar o extrapolar els resultats en ambdues localitats. En termes comparatius empraré la tendència general, enlloc de dades concretes, degut a que ni les preguntes ni les dades són les mateixes en les enquestes d'ambdós països.

I, finalment, hi afegiré unes conclusions, on es pugui resumir i deixar plasmat amb la màxima claredat, brevetat i concisió tot i que s'ha analitzat i a on, finalment, he arribat.

Perquè vull comparar Catalunya amb Escòcia? I, perquè no, altres països com Puerto Rico i/o el Quebec? O els quatre elements? Començant per la darrera pregunta, considero que analitzar els quatre elements en el poc temps que es té per realitzar un treball de final de carrera, per molt interessant que sigui, considero que és abastar molt, i, en conseqüència, poder profunditzar molt poc en cada cas; en segon lloc, sí és cert que m'hagués agradat analitzar els casos del Quebec, Escòcia i Catalunya, però, reflexionant-ho bé, vaig considerar que seria oportú, comparativament parlant, fer servir dos casos "*similars*", és a dir, si agafo Escòcia i Catalunya, ambdós països es troben dins la Unió Europea, mentre que si agafava un dels dos països europeus amb un dels dos que es troben al continent americà, hi haurien termes que no es podrien comparar.

En aquest apartat pretenc fer un breu repàs d'una determinada bibliografia, per tal de poder entreveure alguns dels conceptes -esmentats anteriorment a la introducció- i enllaçar-los amb el cas específic que volem treballar, per tal de posar un cas pràctic o més visual a un concepte quelcom abstracte o difús en termes generals.

En referència a la qüestió de “**Què es considera un moviment social?**” he estat cercant la resposta a aquesta pregunta a través de varia literatura. En primer lloc, vaig recórrer al Catedràtic Basc en Ciència Política Pedro Ibarra, on intenta establir, després de varies delimitacions, uns paràmetres i una definició del que pot ésser un moviment social. Comença des d'un punt de vista genèric i massa ampli quan esmenta que “*A primera vista, pot dir-se que tot allò que es mou en la societat és un moviment social*” (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:77). L'autor ja té en compte que es tracta d'una definició molt genèrica i superficial, ja que s'hi podrien englobar des d'associacions, organitzacions, entitats, etc... Llavors, sabem que els moviments socials no es corresponen a qualsevol forma d'acció col·lectiva. Com bé comença a delimitar l'autor, considero adequat que els moviments socials pretenen quelcom més important que l'oci mitjançant activitats esportives, del joc, artístiques o culinàries. El seu objectiu és “*la transformació social*” en el sentit més ampli, és a dir, transformar tals interessos i necessitats en drets -establerts prèviament pel poder polític-.

En Pedro Ibarra vol establir una diferenciació entre els moviments socials, classificant-los en quatre grups “els vells”, “els nous”, “novíssims” i “d'anti-globalització”; on, l'autor, sí que és cert que contempla el moviment nacionalista, però l'engloba en el grup dels moviments “vells”, que sorgiren a principis del segle XIX, d'igual manera que el moviment obrer. Segons Ibarra, “*El moviment nacionalista cerca defensar l'identitat nacional i els drets polítics de determinats grups que s'autoafirmen com a èticament diferenciats*” (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:81).

Tot i així, estableix una segona delimitació al concepte de moviment social degut a que, dins de la idea que tenim definida, es podrien englobar també

els partits polítics o els grups d'interès. El primer d'ells (els partits) “*s’organitzen també des de la societat i pretenen modificar els interessos, les necessitats i drets socials*”; mentre que els segons (els grups d'interès) “*cerquen la satisfacció dels interessos dels membres del grup que són considerades, pels seus demandants, com a fonamentals*” (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:82).

Per tant, com a eliminació, es podria considerar que, en un moviment social predomina una estructura horitzontal en la seva estructuració organitzativa envers la seva presa de decisions; tot el món o els membres que en formen part han, o poden, fer sentir la seva veu respecte el que es decideixi, es presuposa la bona fe envers l'eficàcia del que es duu a terme com també, en alguns casos, l'informalitat amb la qual es realitza. Un tret característic dels moviments socials és la seva *identitat col·lectiva* que els distingeix tant dels partits polítics com dels grups d'interès, “*es tracta d'un procés de construcció, un desig de fer i ésser, de comportar-se (col·lectivament) de forma diferenciada*” (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:85).

Trobo particular la classificació que li dóna Ibarra als moviments socials, ja que els denomina *movimiento/red*, degut a que considera els moviments socials com a moviment ampli, de manera col·loquial podríem dir que ho veu com a una família; és a dir, que ve definit per un vincle o llaç que “*uneix als individus, grups o moviments locals que, acabarà per identificar-se amb una cultura o objectius generals de la xarxa en qüestió, i prioritzaran les accions no convencionals*”; és el que s'entén com a activisme (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:86). Ibarra, en un altre document, també denomina als moviments socials com a “forma o institució”, degut a que des d'un cert punt de vista s'equipara el concepte de moviment social amb una institució amb la idea de que “*una institució -qualsevol d'elles, passant per la família i acabant per un partit polític- és un conjunt de normes preestablertes, que se'n deriven de la sedimentació d'una pràctica històrica, i que formal o informalment constitueix una guia per a l'acció*” (Los movimientos por la solidaridad; ¿Un nuevo modelo de acción colectiva?:236) i, del que se'n deriva d'aquest concepte, és que podem considerar que *moviment social* és també, en part, una *institució*, degut a que “*adopta tals normes preestablertes que en diguem <formal/institucional> per tal d'enfortir la seva capacitat d'aconseguir certes transformacions socials*” (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:86).

Dins els interessos que volen representar els moviments socials, a part de que s'empraran els mitjans NO convencionals -degut a la seva desavinença i/o desconfiança pels canals "normalitzats"-, representen uns interessos concrets i molt limitats a uns actors polítics determinats. Per tant, en el cas català, podríem establir que el moviment sobiranista inclouria, no només a aquells que volen la independència de l'Estat i d'aquella independència econòmica (la que entenem com a la independència dels bancs), sinó també, incloure els que defensen el dret a decidir l'autodeterminació. Dins aquest panorama ens trobem que els moviments socials (i aquest en particular) no es pot absorbir pel propi Sistema, és a dir, que allò que pretén, és trencar els límits del propi sistema (a diferència d'altres actors polítics, generalment col·lectius, com ara els grups d'interès, les ONG's, les associacions o els partits polítics). Per tant, si s'analitzés el cicle dels moviments socials, trobaríem que reuneixen una "*alternativitat antisistémica*"⁴, és a dir, que a través d'una defensa de llurs propostes, postulen o reclamen que el sistema trenqui llurs regles del joc per tal de poder atendre a les reivindicacions del moviment en qüestió. Per tant, si ho extrapolem al cas català, podem establir que s'estan produint dues opcions en aquest "trencament" del joc convencional, en un primer terme, la creació d'una normativa catalana -pròpia- (com és el cas de la llei de consultes, la del referèndum, etc...), i, en segon lloc, la demanda de la possible modificació de la Constitució Espanyola per tal d'arribar i aconseguir llurs objectius.

En una tercera delimitació del propi concepte de moviment social, és amb la comparació o extrapolació de les Organitzacions No Governamentals; on, aquestes, no són enteses com a grups d'interès en sentit estricte del terme, però sí en un sentit públic, degut a que els seus interessos es troben més enllà dels estrictament privats dels seus components. A si mateix, existeixen determinades organitzacions d'un moviment social que es poden entendre, com bé deia amb anterioritat, com "xarxa" o "família" (Della Porta y Rucht, 1995)⁵, on serien com una mena de "nexa" amb el moviment en qüestió, es poden conèixer amb el que entenem com a partits polítics, associacions, organitzacions, etc. Podríem posar com a exemple, en àmbit català, a Òmnium Cultural, a l'Assemblea Na-

⁴ Concepte extret de Pedro Ibarra, es pot trobar a "Manual de sociedad civil y movimientos sociales:88".

⁵ Extret de "Los movimientos por la solidaridad; ¿Un nuevo modelo de acción colectiva?:244"

cional Catalana i, fins i tot, a la Societat Civil Catalana⁶. Degut a que, és el fet de que les ONG's, sobretot aquestes -amb els processos de la via o cadena humana, la V i les enquestes per al referèndum que venien personalment a casa a realitzar-les-, es troben composades per molts voluntaris; com diria en Pedro Ibarra, *"llur identitat col·lectiva és menys densa, respecte a la dels moviments socials, amb tendència a ser compartida amb altres entitats, i es troben formats per voluntaris"* (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:90).

Un altre element a tenir en compte és *"el posicionament enfront el sistema"*, ja que els moviments socials pretenen fer canviar les estructures que generen la injustícia, mentre que, les ONG's, intenten canviar la conjuntura, és a dir, intentar aliar els efectes produïts per tal conjuntura. Per tant, per una banda, el que intenten duu a terme el moviment sobiranista és canviar els mecanismes per tal d'aconseguir allò que es vol -la independència del territori o del col·lectiu català-, a través d'un referèndum vinculant o, en cas de no poder realitzar-ho, doncs a través d'una Declaració Unilateral d'Independència (DUI) i, deixant la via oberta per tal de que aquest fet es pugui duu a terme.

Faré un parèntesis amb la **declaració unilateral d'independència**, ja que m'agradaria introduir-la breument. La declaració unilateral d'independència es pot duu a terme en dos escenaris diferents. En primer lloc, tal i com estableix Joan Ridao, *"tot i que aquest instrument suposés un trencament de l'ordenament intern de l'Estat espanyol, les institucions de Catalunya podrien preparar gradualment les estructures del futur Estat, negociar la distribució d'actius i passius amb Espanya i, amb la UE, els termes d'adhesió durant un període de divuit mesos"* (El dret a decidir: La consulta sobre el futur polític de Catalunya:292).

El segon terme a tenir en compte, vindria a ésser un escenari de *no – col·laboració* o de *bloqueig sistemàtic* per part de l'Estat en qüestió, en aquest cas, l'Estat espanyol envers Catalunya; on aquest ens impugni tot acte polític o jurídic relacionat amb el procés -com ara amb la llei de consultes catalana, el recurs al Tribunal Constitucional envers la convocatòria i realització de la consulta, etc.-; en aquest cas, la DUI implicaria a les institucions europees o els organismes de caràcter

⁶ Entesa com a organització o associació, mai com a concepte; com el que empra Pedro Ibarra en un capítol del seu llibre de Moviments Socials.

internacional, realitzant, per exemple, la recerca d'un arbitratge per part d'aquestes entitats internacionals i/o europees (Ridao, J.:2014). En aquest segon supòsit, segons CATN⁷, hi haurien dues opcions: la primera, una DUI subseqüent a unes eleccions de caire plebiscitari, sempre i quan siguin convocades per tal de duu a terme el resultat. Com? Doncs aquestes eleccions han d'ésser de caire autonòmic i amb el compromís de proclamar-la (la DUI) amb la majoria de partits parlamentaris a favor o partidaris a l'independència; la segona opció d'aquest procés, es tractaria d'anunciar la DUI abans de les eleccions, sense perjudici que posteriorment es ratifiqués a través d'una consulta popular o referèndum (*El dret a decidir: La consulta sobre el futur polític de Catalunya*:293). I, finalment, un cop s'aconsegueix el reconeixement internacional, es comença el camí d'un procés constituent i l'adopció d'una Constitució (Negri, A. 1994).

Llavors, tornant al que estàvem comentant envers els moviments socials, a mètode de síntesi del concepte, cal dir que, bé és cert que en el seu procés d'existir (origen, constitució i consolidació) té un caràcter més aviat antiinstitucional o, *no institucional*. Des de dins s'afirma que es cerca el conflicte amb les institucions polítiques i que llur organització no es correspon amb la d'altres institucions que existeixen *de facto* a la societat, ni tan sols es consideren com a tal (Los movimientos por la solidaridad; ¿Un nuevo modelo de acción colectiva?:235). En la mesura del possible, comparteixo la visió del catedràtic Ibarra quan matisa el fet de que un moviment social no és una institució des del punt de vista material i organitzatiu, però sí des d'un enfocament cultural, és a dir, des d'un sistema de creences i codis que fixen la realitat d'una manera determinada, dins uns paràmetres i perspectives en qüestió.

En canvi, crec que a mesura que hem anat analitzant el concepte, la següent definició considero que és més encertada “*Un moviment social és un sistema de relats, un altre sistema més de registres, explicacions i prescripcions culturals de com s'expressen determinats conflictes a la societat i com, a través*

⁷ Consell Assessor per a la Transició Nacional. *La consulta sobre el futur polític de Catalunya*. Informe núm. 1, 25 de juliol de 2013, pàg. 195.

de quines regles, aquesta ha d'ésser restaurada; com l'ordre, sempre posposat i frustrat, de la modernitat ha d'ésser novament reconduït" (Thomas et al., 1987)⁸.

Per entrar més en profunditat, i de manera particular, en el tema de moviments socials, introduiré el concepte de moviment nacionalista. Cal recordar que, *el nacionalisme és, per una banda, una ideologia i, per altre, una acció política i social, que sorgeix tant des de l'Estat com de la societat*. En conseqüència, *s'ha de precisar a quin nacionalisme es fa referència i on es situa la reivindicació nacionalista en qüestió, per tal de donar-li la categoria de moviment social* (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:212).

Arrel de la caiguda de l'Antic Règim i el trencament dels sistemes de lleialtat que es coneixien fins al moment, el nacionalisme sorgeix, en origen, per la necessitat del propi Estat, d'ésser obeït; per tant, els nous poders polítics dels Estats liberals del s.XIX necessiten crear un nou model a seguir. A partir d'aquí, varis països com França, Espanya o Alemanya, intentaren convèncer a llurs conciutadans que ja eren ciutadans d'una nació, definida per un territori, una llengua i una història; mentre que, a la vegada, l'Estat establia la història pròpia del territori i, la que no era d'allà -la nacional-, deixà d'existir; l'Estat estava fent l'intent de crear "*una gran família unida*" per tal d'evitar que sorgiren dialectes o localismes (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:212).

Cal afegir que, des de la societat també s'ha intentat canalitzar el discurs nacionalista des de dues vessants; en primer lloc, el que comentava amb anterioritat i deixa molt clar Ibarra, el concepte de "*nació – família*", on l'Estat intervé i fa tot el possible per deixar clar als ciutadans tot allò que tenen en comú amb l'entorn que els rodeja, com ara l'idioma o la història; i, per altre banda, a través d'altres organismes, "*la societat rebutja la nació proposada per l'Estat, defensen una altre comunitat nacional i, en conseqüència, exigeixen tenir llur Estat propi per tal de defensar i desenvolupar els trets de la nova nació*" (Pedro Ibarra, Manual de sociedad civil y movimientos sociales:213). Perquè es dóna? Segurament, aquest territori se n'adona que disposa d'unes característiques que els fa diferents -ja siguin ètniques, culturals, lingüístiques o de qualsevol altre tipus-, i viu el procés com una situació de repressió, imposició o agressió; i, aquesta mena de res-

⁸ Los movimientos por la solidaridad; ¿Un nuevo modelo de acción colectiva?:236 y 237

posta social enfront la imposició d'un tipus de nacionalisme, pot ésser provocat per l'intent unificador de l'Estat de totes les regions de llur territori.

Sense allargar-ho més, cal dir que es pot ampliar el concepte i saber que el moviment nacionalista, també és social, és a dir, que el moviment també s'ha d'encarnar des de la societat, i no només des de les institucions; que ha de tenir com a objectiu l'obtenció d'un Estat propi, amb plenes garanties d'autogovern. Per tant, s'entén que els moviments nacionalistes es troben formats per xarxes, des de grups polítics, temàtics, juvenils, culturals, etc... que actuen en diversos formats i formes d'acció col·lectiva; és a dir, segons Pedro Ibarra, *es poden considerar moviments complexos, de "redes" o de comunitat*. Cal afegir que també adopten una forma reticular, és a dir, si en tal pluralitat, hi ha una identitat comú de forma col·lectiva, o un compromís estratègic compartit; segons Pedro Ibarra, es pot afirmar que, aquesta identitat col·lectiva, de la "xarxa", sol tenir més pes que les identitats col·lectives de cadascú, per tant, es pot acceptar que els moviments nacionalistes són també moviments socials (Pedro Ibarra, *Manual de sociedad civil y movimientos sociales*:217).

Al llarg d'aquestes definicions i delimitacions, hem anat establint unes estructures d'oportunitat política i uns actors, sense adonar-nos-hi, sense la necessitat de definir què és exactament cada element. Sidney Tarrow (1977) expressa el terme d'EOP com a la conjuntura que es dóna per tal de que puguin aparèixer els moviments socials, és aquell element extern, de l'entorn, que permet duu a terme o desincentivar una acció determinada (col·lectiva o no), és a dir, *"El cuándo explica en gran medida el porqué y el cómo"* (Salvador Martí Puig *"Los movimientos sociales"*).

Tots els autors que han intentat establir un significat concret als conceptes de nació i nacionalisme, han acabat concloent que són dos elements difícils per establir-hi una definició. Margaret Canovan intenta establir uns marcs que delimitin quelcom el concepte *nació* i, per això, té en compte cinc elements, que són els següents:

- Com a **estats**; en referència a que en el nostre llenguatge ordinari o comú, ens porta a pensar, erròniament, que el concepte d'Estat i el

de *nació* és el mateix, quan realment no és així; a menys que es faci referència a nació com a *Nacionalitat* del país.

- Com a **comunitat cultural**; arrel de la Revolució Francesa, va inspirar a intel·lectuals alemanys com Fichte o Friedrich, a centrar-se en elements com la cultura o la llengua. Els romàntics alemanys, com ara Hegel o Herder, consideraren que la *llengua* és una manera particular d'expressar el *wolksgeist* “*l'esperit del poble*”. Però no ens podem limitar amb la llengua, degut a que en l'actualitat hi ha moltes classes de nacionalismes i, alguns d'ells comparteixen la mateixa llengua, com ara, els Irlandesos, els Escocesos, els Americans, etc. I no són el mateix que el que entén el Regne Unit al respecte; el mateix podem dir del cas Espanyol, per molt que es parli el castellà aquí i a Amèrica Llatina, no es té en ambdós llocs el mateix sentiment nacional, ja que s'entenen com a comunitats culturals diferenciades. Però el cas Català o el Quebequés, la llengua es pot considerar rellevant, degut a que és un element diferenciador entre ambdues regions amb els estats corresponents.
- En termes **identitats subjectives o individuals**; emprant paraules textuais de *David Miller*, es refereix a aquest concepte com a “*les comunitats nacionals estan constituïdes per una creença; el nacionalisme existeix quan llurs membres creuen fermament que tal nació existeix*” (David Miller:1993), en altres paraules, “*una nació es real en tan que té conseqüències*”.
- Com a **grup ètnic**.
- I, finalment, com a **producte de la modernització**.

Un altre teòric que estableix una definició del concepte de nació, és Anthony D. Smith, on fonamenta llur opinió envers la següent idea “*una comunitat humana amb nom propi, associada a un territori nacional, que posseeix mites comuns d'avantpassats, que comparteix una memòria històrica, un o més*

elements d'una cultura compartida i un cert grau de solidaritat, al menys entre llurs elits" (SMITH, Anthony D., Nacionalismo, Alianza, p. 28).

I, finalment, voldria compartir una frase d'Eric Hobsbawn, ja que considero que resumeix molt bé el que opino envers el nacionalisme i la nació: *"no són les nacions les que creen els nacionalismes, sinó a la inversa, són aquests, els nacionalismes, els que acaben creant o inventant la nació"*. Aquest fet es podria equiparar al de *"¿Què fou primer, l'ou o la gallina?"* on varis filòsofs com ara Aristótil, Plutarco, Macrobio, Stephen Hawking, Christopher Langan o David Papineau varen defensar, on alguns creien que era la gallina, i d'altres, que era l'ou. Considero que si no hi ha gent que defensi uns ideals en concret, en conseqüència, no podrà esdevenir-se res; si no hi ha sentiment de pertinença envers a quelcom, no hi haurà mai sentiment de pertinença envers a cap nació.

A mode de conclusió, com autors contraposats a l'hora de definir un mateix concepte, podem esmentar que Renan considera una nació un concepte molt més ampli que no pas establir una enumeració de característiques o elements comuns d'una societat determinada, com ara, poden ser la llengua, la religió, l'ètnia, una comunitat d'interesos o una geografia o fronteres naturals determinades; mentre que Stalin i, més sutilment, Anthony D. Smith, esmenten o estableixen un seguit d'atributs que s'han de complir per poder esdevenir una nació. Perquè en aquest cas, què passaria amb Catalunya, el País Basc o Galícia? Ja que comparteixen fronteres naturals, ètnia, religió... Però no la llengua o la cultura; d'igual manera succeeix amb Irlanda i Escòcia amb el Regne Unit o balons i els flamencs a Bèlgica.

Història

En aquesta secció, faré un breu relat de la història escocesa i el nexa amb la anglesa per posar en situació i entendre el context actual de la regió, sense esplaïar-me en excés.

Fins l'any 1603, les corones Escocesa i Anglesa es trobaven cadascuna per llur banda, fins que arribat aquest punt, es va produir la unió de les corones, és a dir, Jaume VI d'Escòcia, es va convertir en Jaume I d'Anglaterra, tot i que això no va esdevenir-se pas en una unió d'estats fins el 1707; aquest fet només significà que, un únic rei, dominava dos territoris, però, políticament, aquests territoris eren completament independents.

Poc més de 100 anys després, el 1707, es signà el tractat d'unio entre Escòcia i Anglaterra, fet que va provocar el naixement del nou *Estat britànic* com a ens polític, eliminant així, els dos parlaments locals (l'escocès i l'anglès), passant a crear-ne només un, el Parlament britànic; fet que no vol dir que ambdós territoris es quedessin sense poders propis, és a dir, que mantingueren tres poders separats per a les regions respectives, en primer lloc, tot allò relacionat amb l'església -degut a que l'escocesa és prebiteriana i l'anglesa és anglicana-, en segon lloc, el sistema educatiu -degut a que és el mètode a través del qual divulguen la història i el concepte nació en cada regió-, i, en tercer lloc, és el sistema judicial (Xavier Solano et al., 2014)⁹.

Durant els següents tres centenars d'anys, aproximadament, hi ha tres esdeveniments històrics que marcaran el rumb que fomentarà la unió i aproximació entre les diverses regions del Regne Unit. En primer lloc el que coneixem com a *l'Imperi Britànic*, que va simbolitzar l'accés a un mercat global; en segon lloc, *la Revolució Industrial*, degut a que va generar el desenvolupament i la riquesa i, en tercer lloc, però no menys important, *ambdues Guerres Mun-*

⁹ Solano, X. (2014). El dret a decidir i el procés d'ampliació interna a la Unió Europea: El cas Britànic. Dins *Fórum sobre el Dret a Decidir (I): Dret comparat i context internacional* (1a ed., p. 17 – 22). Barcelona: Institut d'Estudis Autònòmics.

dials, fet que els va permetre observar que plegats podrien fer front, i de millor manera, a un enemic comú. (Xavier Solano et al., 2014).

A partir dels anys 50' del segle passat, dos successos varen jugar el paper contrari, és a dir, varen encendre l'espurna que va començar a afeblir aquestes relacions que s'havien anat forjant després de tants anys. En primer lloc, fou el fet de *l'establiment de la Unió Europea*, fet que significà per a Escòcia que podria optar a un mercat global, sense veure's en la necessitat d'estar sota el mandat d'Anglaterra i, per altre banda, la *descoberta de petroli* en el mar del Nord, fet realment revelador, degut a que la majoria d'aquest, es troba en les aigües territorials escoceses; fet que les posicions més independentistes van aprofitar per defensar un Estat escocès independent viable econòmicament gràcies a aquest factor.

Arrel d'aquests esdeveniments, durant el 1979, hi va haver una forta demanda per realitzar un referèndum per decidir si Escòcia havia de tornar a tenir un parlament propi. Aquest referèndum, tot i que sí es va poder realitzar i el resultat fou favorable, al no complir tots els requisits que va imposar el Govern britànic, no es va tenir en compte. Després d'aquest fet, el Govern britànic estigué sota domini conservador durant 18 anys, liderat, majoritàriament, per Margaret Thatcher, fet que va impossibilitar al poble Escocès votar. Durant aquest període, Escòcia patí molt com a nació i, això, provocà de nou una forta demanda per duu a terme un altre referèndum, pels mateixos motius, intentar aconseguir la creació d'un parlament escocès; ho aconseguiren, es va aprovar i l'any 1999 es constituí el Parlament escocès -quasi bé tres-cents anys després de la seva dissolució-.

A partir de llavors, passaren pel govern la coalició entre laboristes i liberal-demòcrates durant uns vuit anys; arrel d'això, l'any 2007, li va tocar el torn a l'*Scottish National Party (SNP)*, que guanyà les eleccions -pels pèls, un únic diputat de diferència amb la segona força política-; degut al fet que es trobà en minoria parlamentaria, no va poder tirar endavant el referèndum per la independència.

Al 2011, tornaren a haver-hi eleccions i, aquest cop sí, el SNP tingué la oportunitat de poder governar en majoria absoluta; i van prendre cartes en l'assumpte per poder celebrar un referèndum al 2014 -com així ha sigut-.

a. Marc constitucional

Cal destacar dos elements essencials dins d'aquest àmbit, en primer lloc, el fet de que el Regne Unit no té una constitució escrita, sinó que es troba composta a través de tractats internacionals, jurisprudència i la voluntat del Parlament de Westminster, entre altres elements. La segona vessant, és el fet de que el Parlament britànic és sobirà, és la única institució britànica amb sobirania real; tal i com va expressar Lord Hope quan era vicepresident del Tribunal Suprem del Regne Unit “*el Parlament té el poder de fer el que vulgui i d'això en diem sobirania*”. Si tenim en compte aquestes dues premisses, és el fet que permet força flexibilitat, fet que ajuda a gestionar les diferències dins el propi Regne Unit; en lloc d'aplicar el cafè per a tothom, més aviat es tracta de fer el cafè com li agrada a cadascú (Xavier Solano *et al.*, 2014:19).

Un fet a tenir en compte entre el Regne Unit i Espanya, és que en el Regne Unit, fa uns 14 anys que, existeix i s'aplica el sistema autonòmic i NO hi ha un Tribunal Constitucional, com sí és el cas de l'Estat espanyol. Aquest fet s'explica, degut a que els britànics tenen un sistema de mesures que eviten invasions competencials, com ara, el que es coneix com a *Sewel motion* (Legislative Consent Motion), fet que consisteix en que “*si el Parlament britànic vol legislar sobre una matèria escocesa, ha de demanar permís al Parlament d'Escòcia; llavors, aquest decideix si accepta que el Parlament britànic legisli sobre aquella matèria o no*” (Xavier Solano *et al.*, 2014:19).

b. Referèndum

Respecte el *dret a decidir*, per al Regne Unit representa un principi molt bàsic, degut a que “*es considera a si mateix com una nació de quatre nacions i, en conseqüència, aquestes tenen el dret o l'opció de decidir envers el seu futur*” (Xavier Solano *et al.*, 2014:20). És per aquesta raó, que tant Margaret Thatcher, John Major, Tony Blair i David Cameron, els darrers quatre ministres britànics, reconeixen explícitament aquest *dret a decidir*, en aquest cas, als escocesos. Tot i que, tots quatre, sempre han acabat afegint que realment consideren que els escocesos decideixin seguir formant part del Regne Unit.

Durant el mes d'octubre de 2012, s'aconsegueix duu a terme l'Acord d'Edimburg, on el Govern britànic i l'escocès signaren les condicions, a través de les quals, per exemple, hi contenen els punts pactats i a seguir, per a que es pogués celebrar un referèndum per a la independència d'Escòcia; els poders per organitzar tal consulta, es transferirien al Parlament d'Escòcia; com també, es van establir la definició de les normes i regles a seguir per a la celebració d'aquest referèndum. Cal afegir que, en el darrer article (el punt 30 del memoràndum), es fa referència al fet que ambdós governs, es comprometen a seguir treballant de manera conjunta i constructiva independentment del resultat sorgit a les urnes, per tal de vetllar per l'interès del poble escocès i la resta del Regne Unit; és a dir, comprometre's a col·laborar i a treballar de manera conjunta, reconeixent el resultat -sigui el que sigui- (Xavier Solano *et al.*, 2014:20).

c. La Unió Europea

La pregunta clau que s'ha elaborat al llarg de tot aquest procés, és sobre el reconeixement d'una Escòcia independent, és a dir, si Escòcia quedaria fora o no de la Unió Europea si esdevingués un estat independent. Al no haver-hi res escrit ni cap precedent¹⁰, no es sap amb certesa que succeiria. Segons les declaracions de José Manuel Barroso, el desembre de 2012 en una entrevista de la BBC on se li va formular aquesta qüestió, va esmentar que “*els nous estats han de demanar ser admesos per esdevenir membres de la Unió Europea*” (Xavier Solano *et al.*, 2014:21).

Xavier Solano¹¹ es qüestiona si la clau és que Escòcia sigui reconeguda o no o, més aviat, si Escòcia esdevindria un nou estat o seria l'estat successor. Resulta interessant i, com a tot arreu, existeixen diverses versions. Per una banda, ens trobem amb una visió més aviat legalista, per part del Sr. J.Crawford¹² i el Sr. A.Boyle¹³, on el Govern britànic els hi va encomanar, on consideraven que “*el Govern Britànic volia que la comunitat internacional reco-*

¹⁰ A excepció de Grenlàndia que, l'any 1982, decidí marxar de la Unió Europea via referèndum.

¹¹ Politòleg i assessor polític de l'SNP al Parlament britànic.

¹² Professor de la Universitat de Cambridge.

¹³ Professor a la Universitat d'Edimburg i especialista en dret internacional públic. Té recerques en àmbits com el dret internacional envers el medi ambient, el mar, el dret dels tractats o les disputes internacionals envers els assentaments.

negués a la resta del Regne Unit com a estat successor i que entenien que la comunitat internacional hauria de reconèixer Escòcia com a nou estat” (Xavier Solano et al., 2014:21). Per altre banda, es contemplen opinions com la de Lord Mackenzie-Stuart¹⁴, “si Escòcia i la resta del Regne Unit esdevenen independents es creen dos estats i que tots dos es trobarien en la mateixa situació legal; per tant, si un hagués de demanar l’admissió a la Unió Europea, l’altre també ho hauria de fer, degut a que la independència d’Escòcia s’hauria de reconèixer a través de la dissolució del Tractat de la Unió -document que es va signar al 1707 on es feia referència que Escòcia i Anglaterra, voluntàriament, deixaven d’existir per crear el Regne Unit-”. (Xavier Solano et al., 2014:22).

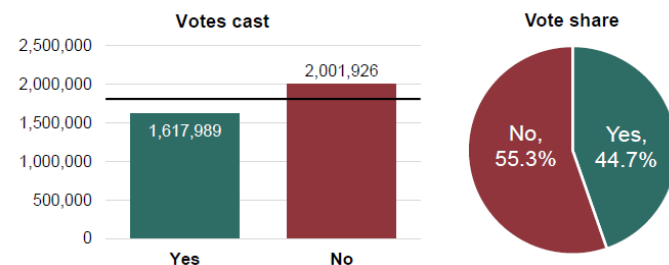
Dades, resultats i anàlisi

Respecte al referèndum Escocès dut a terme el passat 18 de Setembre del 2014, amb la pregunta “**Hauria de ser Escòcia un País Independent?**”¹⁵, he extret un seguit de dades de la llibreria del *House of Commons* del document “*Scottish Independence Results – Research paper 14/50; 30 de Setembre de 2014*”, on podem observar que el NO va superar el SI per 10,6 punts percentuals. Amb un resultat del 55,3% dels vots (2.001.926 electors) favorable al NO i un 44,7% (1.617.989 electors) partidari al SI.

2 Results

Scotland voted No by a margin of 10.6 percentage points (55.3% No; 44.7% Yes).⁵

National result		
	Votes cast	% of valid votes
Yes	1,617,989	44.7%
No	2,001,926	55.3%
Winning margin for 'No'	383,937	10.6%
Total valid votes	3,619,915	100.0%
Rejected papers	3,429	
Total votes cast	3,623,344	

Cal remarcar que aquest comissi ha esdevingut el primer referèndum -a nivell nacional- o eleccions parlamentaries Escoceses més participatives des de que es va permetre votar a la dona al 1918 (*Scottish Independence Results - Research paper 14/50; 30 de Setembre de 2014*). Cal afegir que, en aquest referèndum, van ampliar el sufragi per englobar la franja d’edat dels joves de 16 i 17 anys, per tal de poder exercir el seu dret a vot. Aquesta ampliació de joves votants, va representar

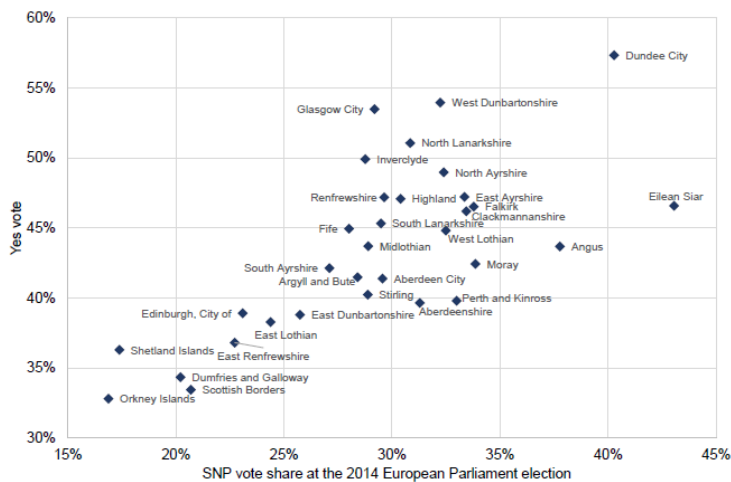
¹⁴ Fou advocat escocès i el primer jutge de jurisdicció britànica en seure en el Tribunal Europeu de Justícia a Luxemburg, després es convertí en el sèptim president.

¹⁵ Should Scotland be an independent country?

l'augment d'un 2,6% de l'electorat (109.533 votants)¹⁶ -veure annex I per veure el gràfic segons les regions- que, realment, considero rellevant, ja que pot haver causat un punt d'inflexió en els resultats electorals i haver elevat més el valor del SI a la balança -degut a l'estreta diferència entre els resultats-.

Considerant les dades que tenim entre mans i contemplant el següent gràfic¹⁷, intentarem establir una relació entre les dades favorables al SI obtingudes a la votació del referèndum del mes de Setembre de 2014 i, els **vots** que es van emetre **envers al SNP** (Partit Nacionalista Escocès) en els comissis europeus del mes de maig del mateix any.

Figure 3.1: yes vote vs SNP vote share at 2014 European election

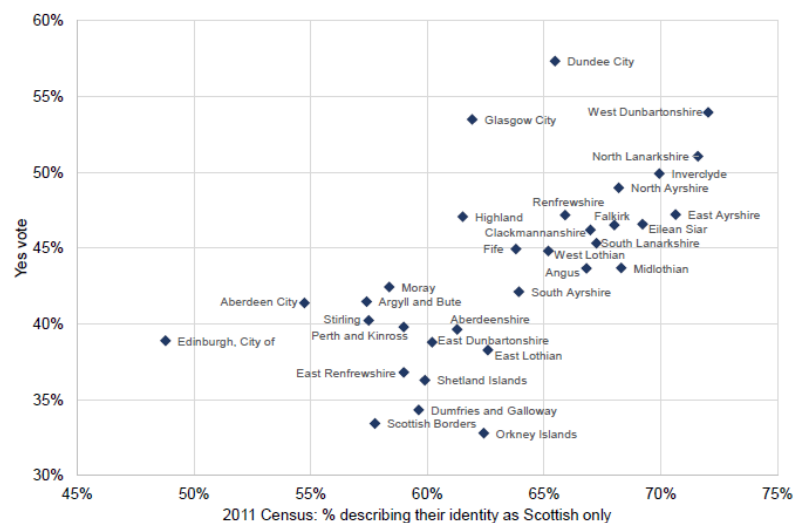

Els resultats ens mostren que hi ha una tendència ascendent dels valors; com més elevat és el valor percentual de l'emissió de vots del parlament de maig favorable al SNP, més gran és la tendència a votar afirmativament al referèndum.

Hem de considerar el

cas de la regió d'Eilean Siar, com a un “deviant case”, degut a que és la regió escocesa amb el valor més elevat de votants al SNP i resulta ser que la resolució del referèndum no va arribar mai a atrapar el valor del SI en més del 50%, sinó que es va quedar un pel per sobre del 45% del total. Mentre que el cas de Dundee City, tot i allunyar-se de la mitjana i, poder, de la tendència normal, no es podria considerar un

Figure 3.3: Yes vote vs Census respondents self-describing as Scottish only

¹⁶ Aquestes xifres representen el 89% del jovent d'entre 16 i 17 anys resident a Escòcia.

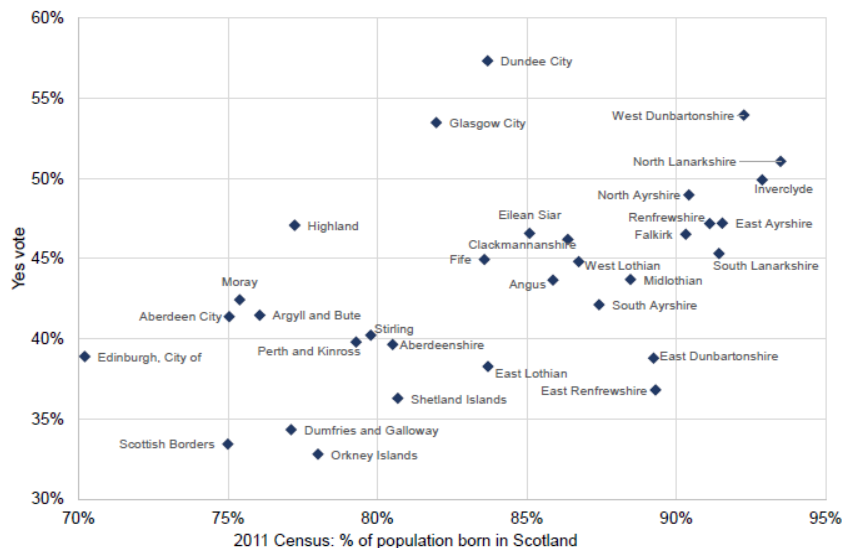
¹⁷ Vegin les xifres i les taules a l'annex.

“deviant case” ja que es troba dins dels resultats esperats; és a dir, tot i ser la segona regió més favorable al vot de SNP, amb un percentatge que ronda el 40%, ha obtingut el resultat més elevat del SI en el procés de referèndum (que ronda entre el 55 i 60%).

Respecte a les dades obtingudes¹⁸ de l'encreuament entre els resultats electorals favorables al SI en el procediment de referèndum i el cens del 2011 que correspon a l'**auto-descripció de sentiment únicament Escocès**, veiem una tendència progressiva, i en augment, de com més identitat únicament Escocesa hi ha en el sentiment de la població, s'és més favorable a votar de manera afirmativa al referèndum. Al final del procés, van esdevenir quatre les regions que va sortir guanyant el SI (Dundee City, Glasgow City, West Dunbartonshire i North Lanarkshire).

En la taula següent es fa una relació entre el vot favorable al SI en el procés de referèndum amb **la població nascuda a Escòcia** i, al meu parer, crec que no es pot establir una relació significant entre les dues variables, de-

Figure 3.4: Yes vote vs population born in Scotland

gut a que no s'estableix una tendència clara en els resultats, mentre que sí es dona si substituïm la variable de la població nascuda a Escòcia, amb la variable de l'identitat únicament Escocesa; com és el cas anterior.

Respecte a l'estudi de l'intenció de vot envers al procés de referèndum d'independència escocès, podem creuar aquestes dades amb el gènere, la

¹⁸ Vegin les xifres i les taules a l'annex.

franja d'edat i, segons el partit al que es vota, si l'ideologia és favorable o no al referèndum. Faré servir les dades aportades de “YoyGov” i “Lord Ashcroft”¹⁹.

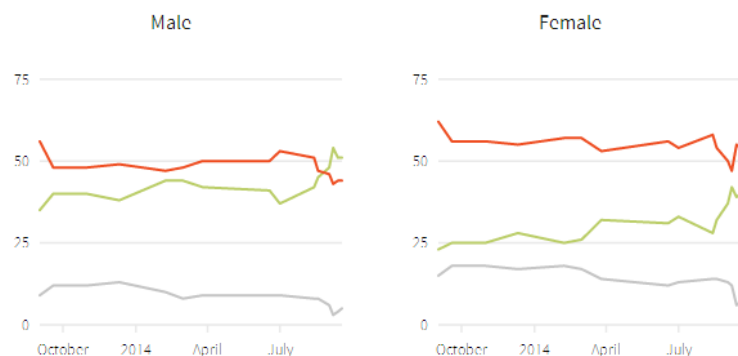
Sobre el tema **del gènere**, veiem que ambdós gèneres predomina el NO envers el SI. Començarem pel gènere masculí, on podem veure que hi ha una estreta relació entre els dos resultats —però amb el no encapçalant la tendència—, mentre que, tot i semblar que a partir del mes de Juliol aquesta relació s'allunyava i agafa importància el NO, al final és el SI el que sembla haver-l'hi guanyat el terreny. I, respecte als indecisos, podem dir que en ambdós gèneres, quan aquests disminueixen, fa augmentar el nombre de partidaris adeptes al SI de manera fulminant. Respecte al gènere femení, veiem que hi ha una clara separació entre els partidaris del NO i els que es troben a favor del SI a l'inici de les enquestes; tot i que, a mesura que avança el temps, les tendències són a invertir-se; però en el cas femení no s'arriba a veure aquesta inversió de resultats, però sí que és cert que s'arriba a uns termes molt semblants. Observem el següent gràfic²⁰ extret .

How different groups responded since September 2013

GENDER GROUPS

Latest YouGov polls show a significant drop in the women voters' support that the Yes campaign had recently gained.

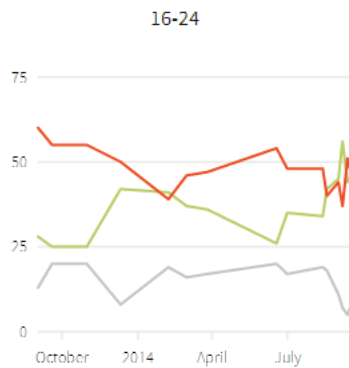
Charts show YouGov poll results since September 2013 and include the undecided voters.

¹⁹ <http://graphics.thomsonreuters.com/14/scotland/index.html> i a la Llibreria de “House os Commons”.

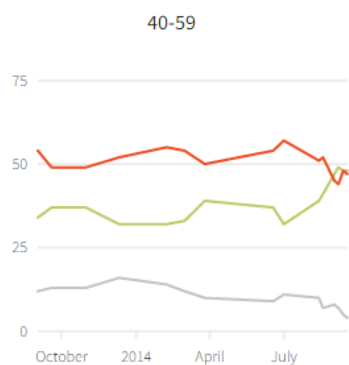
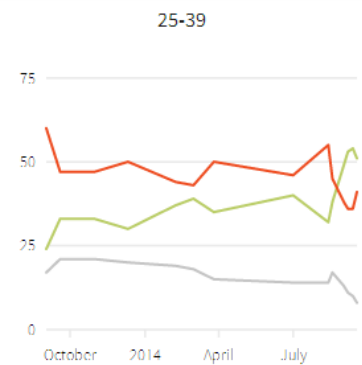
²⁰ <http://graphics.thomsonreuters.com/14/scotland/index.html>

A continuació, passaré a analitzar la relació que hi ha entre els resultats electorals del referèndum i l'opinió que té la gent **segons l'edat**. Els grups d'edat es troben dividits en quatre sectors, en primer lloc entre els 16 – 24 anys; en segon lloc, entre els 25 – 39 anys; en tercer lloc, entre els 40 – 59 anys; i, el darrer grup, més de 60 anys. Realitzaré un anàlisi dels grups d'edat menor a major, de manera progressiva.

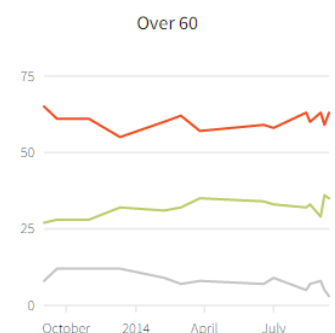
La primera franja d'edat, entre els 16 i 24, és la franja amb més moviment d'opinió entre el SI i el NO, i, en conseqüència, amb els indecisos. Es tracta del grup d'edat on, en el darrer període, ha pujat més i en fort el SI però de manera molt estrepitosa, poder és degut a que no es tenen pors a canviar la situació del país; mentre que, en la

següent franja d'edat (25 – 39) la progressió de l'opinió ha anat variant de manera progressiva al llarg de l'any examinat; tot i que, en aquesta franja d'edat, el NO ha estat sempre per sobre, menys en el tram final on el SI ha guanyat exponencialment al NO, però amb un valor poc per sobre del 50%.

Llavors, entre el grup d'edat de mitjana edat (40 – 59), tot i que en el moment de la decisió final al Setembre de 2014 el SI tenia més acceptació en aquesta franja d'edat, la tendència del NO - fins aquest darrer moment- s'ha mantingut sempre per sobre. Al llarg de l'any estudiat, s'ha anat decantant la franja dels indecisos, en un principi només cap al SI i, després, ha ocasionat una mica d'empat tècnic.

Respecte a la darrera franja d'edat, l'opinió del NO sempre ha mantingut distàncies amb l'opinió favorable al referèndum. El NO sempre ha predominat, poder pel conservadorisme i la por al canvi.

A mode de conclusió, podem comentar que, segons el gènere, les dones voten més al NO que no pas els homes, tot i que no hi ha gaire diferència entre ambdós gèneres. En termes d'edat, com més edat es té més favorable s'és en votar en contra del referèndum però, per contra, com més jove s'és, més favorable ets en votar a favor. I, en termes polítics, entre els quatre partits majoritaris (Conservadors, Laboristes, Liberal – Demòcrates i el Nacionalista Escocès), com més proper un es senti als conservadors més a favor del NO et trobaràs que no pas si et situes més proper als Nacionalistes Escocesos.

Table 6.1: YouGov and Lord Ashcroft referendum-day surveys of Scottish Independence Referendum voting behaviour

selected findings							
		YouGov				Lord Ashcroft	
How respondent voted:	unweighted sample size	Yes (%)	No (%)	How respondent voted:	unweighted sample size	Yes (%)	No (%)
Overall	2,654	46	54	Overall	2,047	45	55
Gender:				Gender:			
Male	1,368	51	49	Male	997	47	53
Female	1,286	42	58	Female	1,050	44	56
Age:				Age (a):			
16-24	216	49	51	25-34	263	59	41
25-39	561	55	45	35-44	384	53	47
40-59	1,061	47	53	45-54	415	52	48
60-64	327	45	55	55-64	399	43	57
65+	489	34	66	65+	488	27	73
Holyrood 2011 vote				Holyrood 2011 vote			
Conservative	351	8	92	Conservative	331	2	98
Labour	689	27	73	Labour	625	31	69
Lib Dem	184	29	71	Lib Dem	263	23	77
SNP	937	78	22	SNP	449	80	20

Sources:

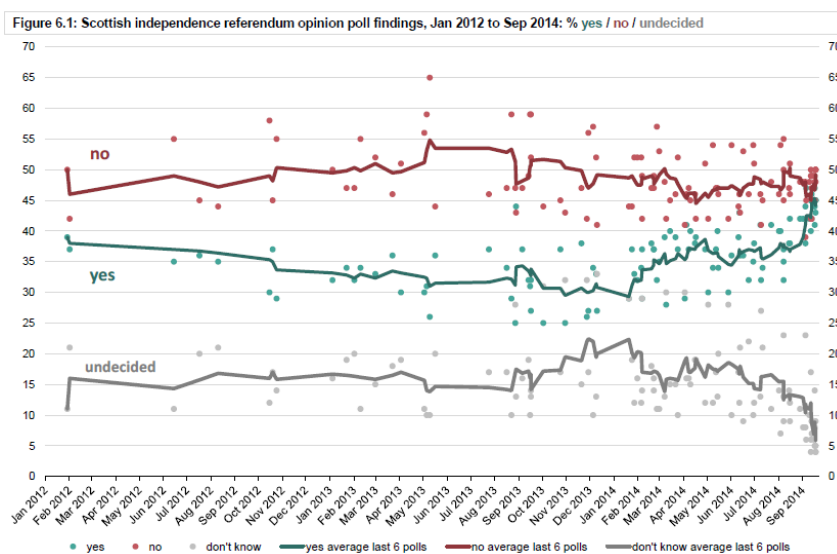
[YouGov, fieldwork 18 Sep 2014 \(non-postal voters\), 15-17 Sep \(postal voters\)](#)

[Lord Ashcroft Polls, fieldwork 18-19 Sep 2014](#)

Note: Figures exclude those that didn't vote

(a) Lord Ashcroft poll also found a 71% 'yes' share among 16-17 year olds and 48% 'yes' among 18-24 year olds, but based on a sample of only 14 and 84 respondents respectively in these age groups - too small for reliable estimates.

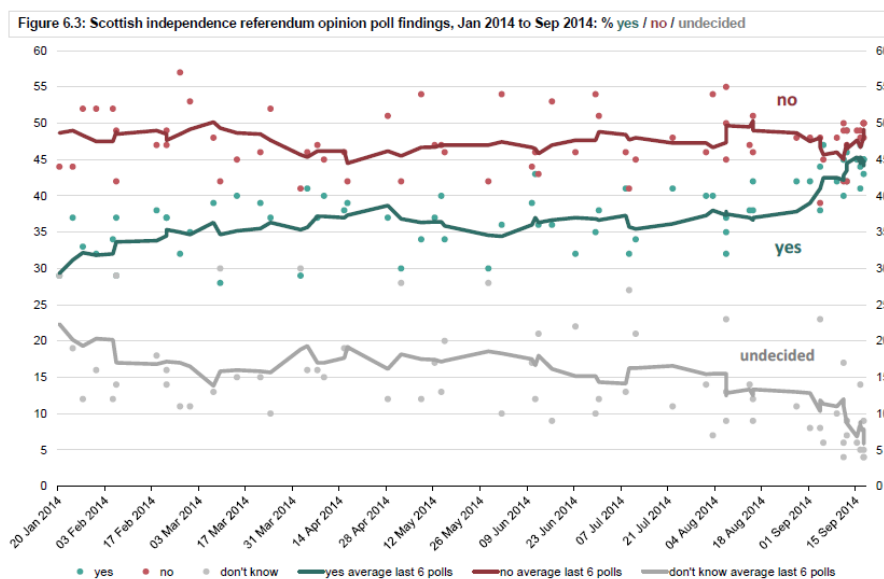
Cal esmentar un detall que considero important i, és que a la taula de YouGov, les dades aportades són molt més neutres o equitatives entre el SI i el NO -poder és per que són dades aportades o destinades al govern central anglès-; mentre que si observem el de Lord Ashcroft, si que és cert que la balança entre el SI i el NO es troba molt més exagerada.

A continuació, m'agradaria mostrar un seguit de dades evolutives durant més de dos anys -des del mes de gener de 2012 fins al Setembre de 2014- sobre l'opinió del ciutadà envers el referèndum escocès; contemplant, també, la

franja d'indecisos. I, un segon gràfic, sobre l'evolució de la visió de la consulta del darrer any -des del mes de gener de 2014 fins al Setembre de 2014- un cop convocada.

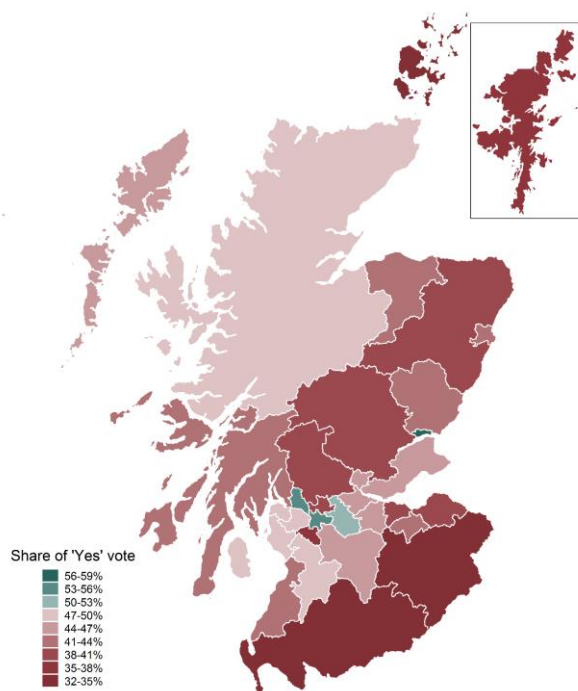
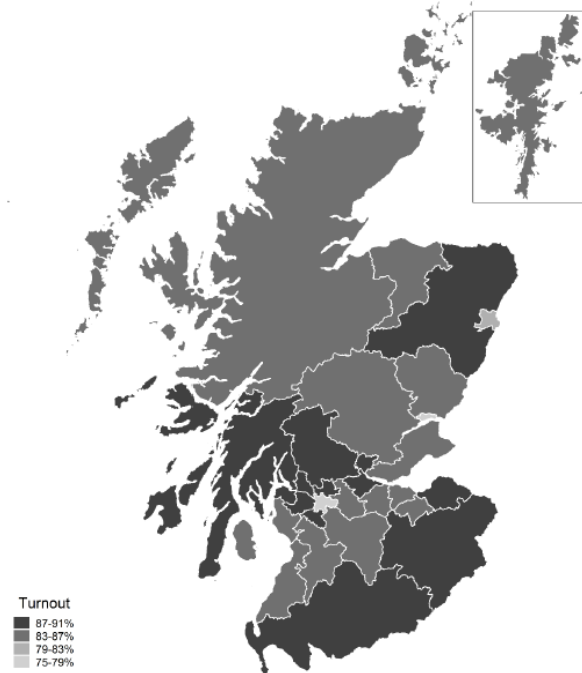
En primer lloc, mostrar que des de febrer de 2012 fins al setembre de 2013 hi ha hagut una evolució en augment i, de manera progressiva, del NO respecte al SI i amb un índex d'indecisió que rondava el 15% - 17%. Però a partir de llavors, hi ha un punt d'inflexió i la tendència comença a canviar. Durant cinc mesos, la tendència d'opinió era a la baixa tant del SI com del NO, provocant així un augment dels indecisos fins que, el mes de febrer del 2014, provocà la variació on el SI va començar en auge a guanyar territori a l'opinió oposada, fins arribar als límits del 45 - 50 % on, llavors sí, podia suposar un canvi real en l'estructura i funcionalitat del sistema escocès tal i com el coneixem avui dia.

La següent reflexió que m'agradaria duu a terme és envers als resultats per regions. Observarem els dos mapes d'Escòcia, diferenciant les diverses regions electorals segons el nivell de participació i el resultat favorable al SI o al NO de cadascuna d'elles. Com més fosca esdevingui una regió, més participació hi ha hagut i, al ser més clareta, a la inversa. Respecte als colors, el vermell representa el resultat favorable al NO i el verd al SI i, d'igual manera que la participació, com més fosca esdevingui la regió, més concentració de vots hi ha hagut cap a aquella direcció determinada. A mode de resum, el resultat favorable al NO, ha esdevingut victoriosa a 28 de les 32 regions.

Com a fet significatiu que podem extreure veient els dos mapes és que, com més participació hi ha en una regió -del 83% al 91%- , més rellevància ha prés el NO com a resultat a les votacions; en canvi, com menys participació -entre el 75% al 83%- el NO s'ha vist més diluït, afavorint així a la potenciació del SI en aquestes localitats, permetent, d'aquesta manera, que guanyés en quatre localitats; en primer lloc, la regió de **Dun-dee** amb un 2,8% del total de l'electorat, del qual van participar el 78,8%, on governa el Partit Nacional Escocès²¹ (a partir d'ara SNP) i hi ha una taxa d'atur de l'11,4%. En segon lloc, **Glasgow**, amb un 11,3% del total de l'electorat, van participar ¾

Figure 5.2: Map of turnout by counting area (local authority)

parts de la població

de la regió on el SI ha passat per davant del NO per 7 punts percentuals (53,4% vs 46,4%), on la taxa d'atur ronda el 10% i governen els laboristes (el Partit Laborista Escocès²² a partir d'ara SLP). En tercer lloc, tenim la regió de **North Lanarkshire**, amb una balança molt apurada, una majoria simple tècnica, amb un 51% favorable al SI, on hi consta un 6,3% de l'electorat i una participació del 84,4%, també governen els laboristes (SLP) i

amb un 9,5% d'atur i, en darrer lloc, ens trobem a **West Dunbartonshire**, una regió on hi està representat un 1,7% de l'electorat total i, d'aquest, el 54% favorable al SI amb una participació que ronda el 88%, regió que es troba governada pels Laboristes, i amb un índex d'atur del 10,6%. Per més dades, a l'Annex.

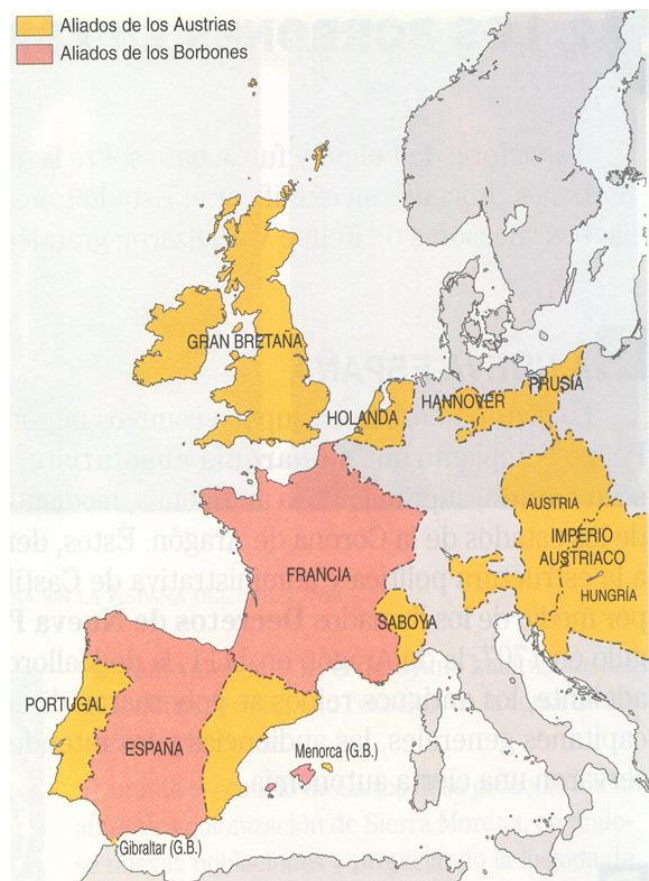
²¹ Partit de centre esquerra, socialdemòcrata, nacionalista escocès, pro-europeista i es troba a favor del desarmament nuclear.

²² Es tracta d'un partit unionista britànic, socialdemòcrata, de centre esquerra, pro-europeista i favorables al "Trade Union".

Història

En aquesta secció, faré un breu pas per la nostre història, destacant els fets que considero més importants per tal de posar en situació i entendre el context actual.

El primer fet que va marcar un canvi de rumb dins la història de la península ibèrica, fou durant el primer quart de segle del s. XVIII, entre 1701 i 1713, quan es va esdevenir la mort del rei Carles II d'Espanya sense deixar descendència, és a dir, que fou el darrer representant de la casa dels Habsburg -d'Àustria- a la corona Espanyola. Aquest fet provocà un conflicte internacional entre varis països -dins el que avui dia coneixem com a Unió Europea- entre els partidaris de la corona d'Àustria i els defensors dels borbons. Aquest fet el coneixem històricament com a la *Guerra de Successió* (1701 – 1713/15), fet que es va concloure amb la firma del Tractat d'Utrecht, és a dir, un conjunt de tractats signats per ambdues parts, dut a terme a la ciutat holandesa d'Utrecht i la ciutat Alemanya de Rastatt. Després de la mort de Carles II i de totes les disputes entre ambdues vessants, la victòria fou per la corona borbònica, és a dir, per Felip V de Borbó²³. Per tant, m'agradaria concloure amb la desmitificació del que ens han inculcat al cap del “1714”, degut a que Catalunya no estava lluitant per la seva independència, sinó que es trobava en el debat d'una nova línia successora de la monarquia.

²³ Felip de Borbó i Wittelsbach de Baviera, duc d'Anjou. Va néixer a Versalles (París) el 19 de desembre de 1683. Fou el net de Lluís XIV “El Rei del Sol” de França i Maria Teresa d'Habsburgo, Infanta d'Espanya, pel que era bisnet de Felip IV d'Espanya i “nebot-net” de Carles II.

A continuació faré una breu evolució històrica dels tres Estatuts d'Autonomia de Catalunya del segle XX (l'Estatut de Núria de 1932, l'Estatut de Sau de 1979 i l'Estatut del 2006 amb la corresponent Sentència del Tribunal Constitucional del 2010); com també faré menció de les *Bases de Manresa*, fet ocorregut a finals del segle XIX.

Aquest darrer fet històric, les *Bases de Manresa*, anomenades també les *Bases per a la Constitució Regional Catalana*, succeí a Manresa, entre el 25 i el 27 de març de 1892 i, foren uns documents que reclamaren la devolució de les *constitucions catalanes*²⁴. Aquests documents varen ser una compilació de tals *constitucions* datades de 1585. Els que varen promoure aquest esdeveniment foren Lluís Domènech i Montaner i Enric Prat de la Riba i, l'encarregat de la correcció, fou Josep Torras i Bages.

Quaranta anys més tard, el 9 de setembre de 1932, es va aprovar l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, també conegut com a *l'Estatut de Núria*, per part del Parlament Espanyol; on fou presentat a les Corts estatals el 18 d'agost per part del president Nieto Alcalá Zamora. A la Generalitat de Catalunya li fou encarregada la tasca de realitzar un avantprojecte d'estatut d'autonomia, que es va finalitzar a Núria (Ripollès) el 20 de juny. El plebiscit de l'avantprojecte, hi van estar d'acord de manera quasi unànime a la majoria dels ajuntaments i, el referèndum popular celebrat el 2 d'agost, hi va participar un 75% del cens, amb un resultat afirmatiu del 99%. Tal Estatut, propugnava mesures com ara *la creació d'un model territorial amb una estructura federal per a Espanya*, la *creació d'un govern comú pels Països Catalans* en el sí de la federació espanyola o, per exemple, el *reconeixement de la llengua catalana com a única llengua oficial a Catalunya*. Tot i ser un Estatut molt avançat per la seva època, la constitució espanyola del moment (aprovada el 10 de desembre de 1931) va limitar, i de bon tros, les aspiracions de l'Estatut de Núria; degut a que, entre altres elements, varen negar-se a adoptar un model federal per part de l'Estat espanyol o donar la possibilitat d'unir els Països Catalans. El 6 de maig de 1932 s'obrí el debat de l'Estatut de Catalunya a les corts, quasi un any més tard de la seva aprovació pel cens català. Però l'aixecament frustrat del general Sanjurjo (agost

²⁴ Originàriament eren les normes promulgades pels emperadors romans.

del 1932) contra el que ell considerava una desmembració d'Espanya no va impedir que el 9 de setembre el parlament espanyol atorgués validesa a l'Estatut de Catalunya.

En segon terme, ens trobem en una situació històrica força diferent a la de fa quaranta set anys. El país ha passat per una Guerra Civil quatre anys després de l'aprovació de l'Estatut de Núria al 1932, i per un període de dictadura, teòricament finalitzada el dia de la mort del dictador -el 20 de Novembre de 1975-, però no es va fer un canvi de mentalitat fins a l'elaboració d'una nova constitució i la celebració de les primeres eleccions al 1977. Aquest nou estatut, fou el resultat d'una laboriosa negociació entre les forces polítiques catalanes i el govern espanyol -presidit per Adolfo Suárez, d'Unió de Centre Democràtic (UCD)-. L'estatut fou redactat per representants d'ambdues cam-bres de l'estat espanyol, per una comissió coneguda com la *Comissió dels Vint*, reunida a la localitat de Vilanova de Sau, entre els mesos de setembre i desembre de 1978. Entre els principals integradors d'aquesta *Comissió* i elaboradors de l'estatut, tingueren especial importància els diputats Miquel Roca, Jordi Solé Tura i Eduard Martín Tòval.

En aquest estatut d'autonomia, es reconeix a Catalunya com a una nacionalitat, que es constitueix com a comunitat autònoma per tal d'accedir al seu autogovern. Es reconeix, també, a Catalunya com a poble, amb una història i llengua pròpies -i el català com a llengua cooficial-.

El debat parlamentari s'allargà fins l'agost de 1979, amb una retallada substancial de les competències. El 25 d'Octubre es va celebrar el referèndum per tal d'aprovar l'Estatut i, al novembre de 1979, es va ratificar per les Corts Generals; el 18 de desembre el rei Joan Carles I el va sancionar com a llei orgànica de l'estat.

Anys més tard, durant la presidència de Convergència i Unió (CIU) amb el Sr. Jordi Pujol al cap davant del govern, gràcies al pacte realitzat amb el Partit Popular (PP) durant les eleccions de 1999 -amb la condició que CiU renunciés a reformar l'Estatut i, a l'hora, no reclamaria un nou model de finançament, com ara, el concert econòmic-; el Sr. Pasqual Maragall del Partit Socialista de Catalunya (PSC) i en Josep Lluís Carod Rovira d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), tenien in-

tenció d'ampliar l'Estatut d'Autonomia, afegint-li elements com la immigració, la Carta de Drets Socials, o bé, la presència de la Generalitat enfront la Unió Europea i llurs institucions. Per aconseguir llençar endavant aquest projecte, els socialistes i els d'Esquerra Republicana, veien que necessitarien crear una coal·lició amb els d'Iniciativa per Catalunya els Verds (ICV) per intentar obtenir majoria absoluta a les eleccions autonòmiques del mes de novembre del 2003 - i així fou, és el que es coneix com *l'era del Tripartit*.

A pocs mesos vista de les eleccions autonòmiques, els partits polítics es van anar posicionant envers llurs projectes de reforma de l'Estatut. El PSC promovia *donar un pas endavant amb l'autogovern*, reconeixien a Catalunya com a nació, dins una Espanya plural -tal i com es troba regulat a la constitució-, és a dir, es tenia com a objectiu impulsar un Estat espanyol de caràcter federal, plurinacional, nacional i lingüístic. Per altre banda, CiU proposava la idea que a Catalunya, d'igual manera que al País Basc i Navarra, se li apliqués, també, els *drets històrics* reconeguts en la Disposició Transitòria primera i quarta, com també a l'article 143 de la Constitució espanyola. I, per contrapartida, ERC defensava la idea d'una Catalunya amb la categorització d'Estat Lliure Associat al regne d'Espanya, d'igual manera que succeeix amb Puerto Rico i els Estats Units d'Amèrica.

Dins tot aquest marc, José Luís Rodríguez Zapatero -líder del PSOE i membre principal de l'oposició-, va animar i avivar l'esperança dels partidaris de la reforma de l'Estatut, a tirar-ho endavant des de Madrid, encara que l'expresident del govern, Felipe González, criticà i s'oposà a la nova elaboració de l'Estatut.

A principis del mes de juliol de 2005, el Parlament català concloué el treball, però el Partit Popular no es va conformar amb els resultats i mostrà la seva discordança; mentre que, CiU i el *Tripartit*, estigueren fins a finals del mes de setembre -fins el dia abans de la votació final- negociant i intentant tancar un acord envers el finançament de la Generalitat i la laïcitat en l'educació. El 2 de novembre de 2005, la *Mesa del Congreso de los Diputados* va admetre a tràmit la proposició. Quan aquest document passà a la Comissió Constitucional del Congrés -a nivell estatal-, aviat es veieren quins serien els temes conflictius de la

proposta, per posar alguns exemples, la definició de Catalunya com a nació, el *deure* de conèixer el català, la creació del Consell de Justícia de Catalunya, o el nou sistema de finançament.

L'11 de maig del 2006 hi hagué una petita crisi dins el *Tripartit* on, la falta de suport d'ERC al Congrés dels Diputats, varen expulsar als sis consellers que tenien a la coal·lició, per substituir-los per membres del PSC. El 18 de juny de 2006, es realitzà el referèndum sobre l'Estatut on guanyà el SI per un 73,90% dels vots, recolzat pel PSC i ICV, mentre que el NO, no superà el 20,76%, defensat pel PPC i ERC; hi va haver un alt índex d'abstenció, un 50,59%. El 5 de novembre de 2006, el *Tripartit* tornà a prendre posicions enfront el govern, amb una nova cara visible com a president, el socialista Sr. José Montilla.

El 31 de juliol de 2006, el Partit Popular presentà davant del Tribunal Constitucional un recurs d'inconstitucionalitat en referència al nou Estatut de Catalunya, més concretament, va recórrer 114 dels 223 articles i 12 disposicions.

Quasi 4 anys després, el 28 de juny de 2010, el Tribunal Constitucional es va pronunciar després d'haver rebut el recurs d'inconstitucionalitat, per part del Partit Popular. Els membres del Tribunal, dels 10 vots, 8 a 2, varen declarar inconstitucional 14 dels articles i, 6 a 4, varen considerar que 27 dels articles de l'Estatut haurien d'estar subjectes sota la interpretació del Tribunal Constitucional. El *fallo* de la sentència -al complert- i els cinc vots particulars que es varen emetre, es van donar a conèixer el 9 de juliol del mateix any, el dia abans de la celebració d'una manifestació de rebuig a la sentència a la ciutat comtal, degut a que aquesta declaració i/o interpretació, va suposar una retallada important de l'articulat, i dels corresponents drets.

En aquesta secció em centraré a analitzar les tendències de la darrera enquesta del Baròmetre d'Opinió Política (BOP), la darrera onada del BOP, la primera del 2015. El treball de camp de la primera onada del 2015, es va duu a terme del 9 de febrer al 2 de març del 2015.

Rere tota enquesta i llurs resultats, sempre hi ha un context que cal tenir en compte envers la situació local, nacional i internacional. Llavors, el context polític, econòmic i social del primer Baròmetre que es va duu a terme durant el 2015, entre el 9 de febrer i el 2 de març, fou un conjunt de temes com ara:

- A **nivell local**, ens trobem amb el tema “Pujol” amb les imputacions d’ell i la família i llurs compareixences al parlament, ho trobem reflectit a “*Jordi Pujol Ferrusola, imputat per la fortuna d’Andorra*”²⁵, o bé, “*Pujol júnior es destapa*”²⁶; respecte al tema que afecta a la política catalana, ens trobem discrepàncies internes entre Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) i Unió Democràtica de Catalunya (UDC) respecte al pacte antigihadista, reflectint-se en els diaris de la següent manera “*CDC i Unió voten diferent en el pacte antigihadista*”²⁷; o, que Catalunya ha de recórrer a la UE per demanar fons econòmics “*Catalunya demana fons a la UE per a obres públiques*”²⁸.
- A **nivell legislatiu estatal**, ens trobem dues intervencions realitzades per part del Tribunal Constitucional enfront el cas català, respecte a la consulta que es va voler realitzar el passat mes de novembre; s’informa esmentant que “*El TC tanca la porta a una consulta sense pacte polític*”²⁹, i, que hi ha “*Acord al TC per anul·lar la Llei de Consultes*”³⁰. Com també, és bo recordar que el Poder Judicial també va fer-se ressò amb

²⁵ Font: El Periódico, 19 de febrer (La Vanguardia, El País).

²⁶ Font: El Periódico, 24 de febrer (La Vanguardia, El País).

²⁷ Font: El Periódico, 11 de febrer (La Vanguardia).

²⁸ Font: El Periódico, 20 de febrer (El País).

²⁹ Font: La Vanguardia, 26 de febrer (El Periódico).

³⁰ Font: La Vanguardia, 20 de febrer.

el jutge Santiago Vidal, quan “*El Poder Judicial suspende por tres años al juez Santiago Vidal*”³¹.

- A **nivell Estatal**, no menys importants, però poder sense tanta ressonància envers les disputes amb el cas català, ens trobem amb notícies com “*el Govern prepara la seva privatització més gran*”³²; o bé, “*el Govern i Foment desbloquegen obres aturades*”³³; a tres mesos vista de les eleccions municipals, “*Sánchez descoloca a Rajoy en un duro cuerpo a cuerpo electoral*”³⁴, cal tenir en compte també el ministre d'hisenda, “*Montoro obrirà el finançament autonòmic passat el 24-M*”³⁵.
- A nivell regional comunitari, és a dir, dins el **continent europeu**, també hi ha elements a destacar; respecte els problemes de **Grècia** cal tenir en compte el rescat i/o ajudes provinents d'Europa, tenim titulars com “*Tsipras torna a reptar la UE i anuncia un pla de rescat social*”³⁶, o bé, “*Alemania impone su ley y Grecia obtiene ayuda para cuatro meses*”³⁷. **Ucraïna** pren també un racó dins d'aquest escenari, amb titulars com “*Tensió a Ucraïna abans de la cimera decisiva*”³⁸, o bé, “*La cimera per la pau a Ucraïna obté un alto el foc precari*”³⁹. I, ja per acabar, un mes i escaig després de l'atemptat contra la revista satírica *Charlie Hebdo* -fou el 7 de gener de 2015-, a **Copenhaguen** succeí quelcom similar i els diaris ho titulaven de la forma següent “*Atac contra un caricaturista de Mahoma a Copenhaguen*”⁴⁰.

³¹ Font: El País, 27 de febrer (La Vanguardia, El Periódico).

³² Font: El Periódico, 16 de febrer.

³³ Font: La Vanguardia, 19 de febrer.

³⁴ Font: El País, 25 de febrer (La Vanguardia, El Periódico).

³⁵ Font: La Vanguardia, 19 de febrer.

³⁶ Font: El Periódico, 9 de febrer (i La Vanguardia).

³⁷ Font: El País, 21 de febrer (La Vanguardia, El Periódico).

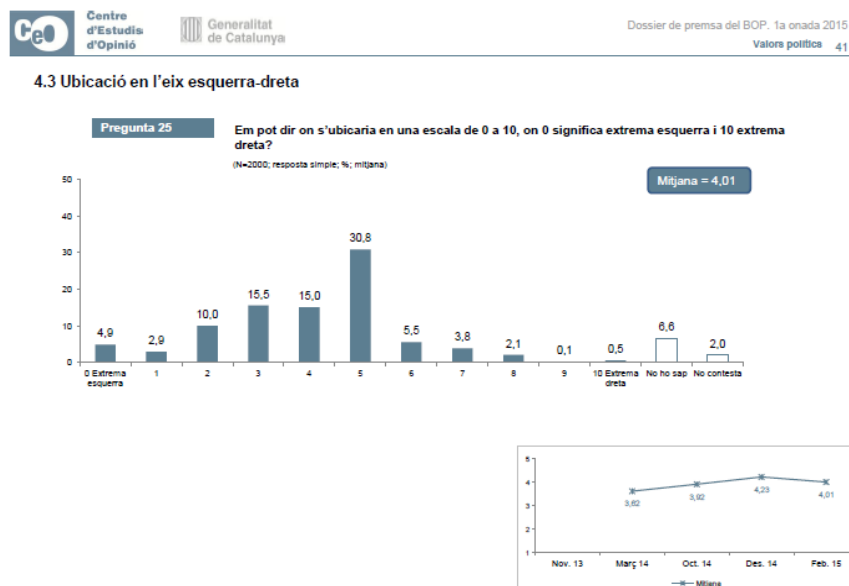
³⁸ Font: La Vanguardia, 11 de febrer (El País).

³⁹ Font: La Vanguardia, 13 de febrer (El Periódico, El País).

⁴⁰ Font: La Vanguardia, 15 de febrer (El Periódico, El País).

Després d'haver contextualitzat quelcom la situació política, econòmica i social del moment -entre el 9 de febrer i el 2 de març-, entraré a comentar varies qüestions que apareixen dins aquest Baròmetre i considero rellevants, elements com ara: l'autoubicació en l'eix esquerra/dreta (p.25), l'autoubicació en l'eix català/espanyol (p.27-28), el sentiment de pertinença i ideologia (p.2700, 52 i 46), el sentiment independentista i per quin motiu (p.45 i 45c); en referència a les relacions entre Catalunya i Espanya, em centraré en qüestions envers el nivell d'autonomia adquirit per part de Catalunya (p.29), quin model territorial hauria de seguir o adoptar Catalunya (p.30); en referència a Catalunya i el referèndum que es va duu a terme el passat mes de novembre, valoraré el fet de què n'opina la gent envers, si els ciutadans volen que Catalunya esdevingui un Estat independent (p.31), el nivell de vida i la convivència dels ciutadans dins d'una Catalunya independent (p.32 i 33), o el fet de, fins a quin punt, una Catalunya fora d'Espanya quedaria automàticament fora de la UE (p.34), i, en darrer lloc, si el Govern espanyol oferiria un acord acceptable pel Parlament de Catalunya (p.35).

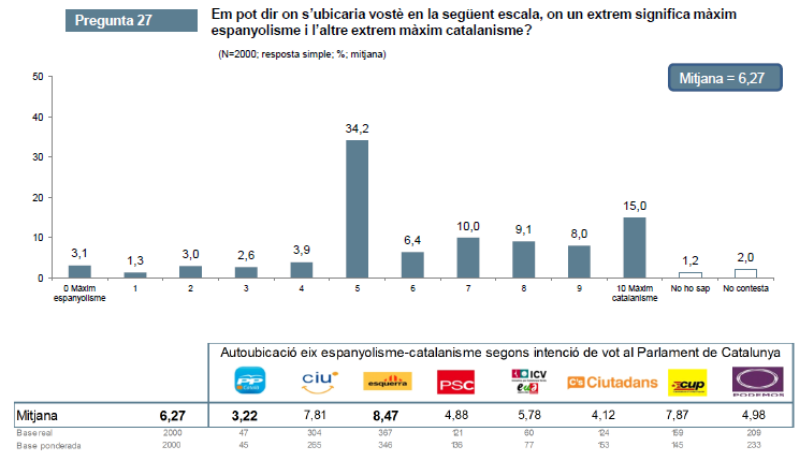
Començant amb la primera qüestió formulada, envers l'autoubicació en l'eix esquerra/dreta, ens trobem que la mitjana de la població enquestada es situa en una posició de 4'01, és a dir, una posició de Centre Esquerra; bé sí és cert que, el gran gruix de la societat es situa entre la posició d'Extrema Esquerra (0) i Centre – Centre Esquerra (4-5). En les tres darreres enquestes també es va formular aquesta qüestió i la tendència ha anat moderant-se, és a dir, ha passat d'ésser un 3'62 el mes de març del 2014, a un 3'92 a l'octubre del mateix any, un 4'23 al desembre i, finalment, un 4'01 en aquest darrer baròmetre.

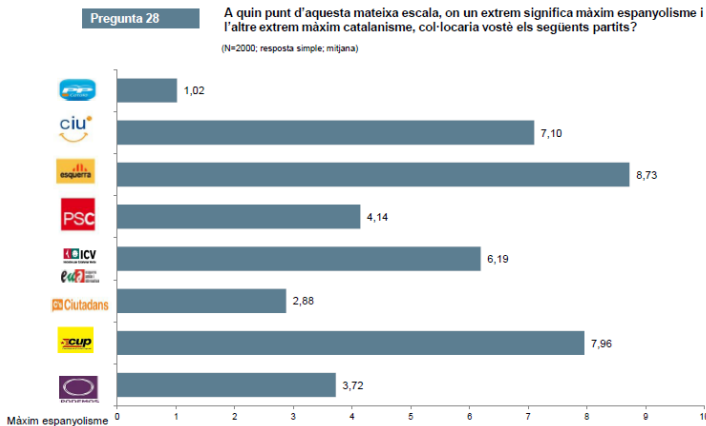
El següent punt que analitzaré és l'autoubicació en l'eix català/espanyol. En aquest gràfic hem d'anar amb compte respecte l'anterior, degut a que ens han invertit el paràmetre de 0-10, i ara "0" és "màxim espanyolisme", i "10" màxim catalanisme. Llavors, la mitjana dels ciutadans es situa en el 6'27, és a dir, en un punt catalanista però no massa radical; cal a dir que, normalment, la gran majoria de la gent es sol situar en el valor central (5), que vindria a ser "ni català ni espanyol". Els partits que hi apareixen es tracta de l'autoubicació nacional dels propis enquestats envers al partit al que voten, només d'aquests. A mode de resum, podríem dir que els votants d'Esquerra Republicana, les CUP i CiU s'ubicarien en l'eix catalanista, Podemos, ICV-eua i el PSC al centre, mentre que, Ciutadans i el PP, dins l'eix espanyolista -tot i que ciutadans el situen força cèntric-.

En canvi, aquest gràfic ve a representar l'ubicació del partit, no només la valoració dels enquestats que es declaren votants del partit en qüestió, sinó la de tots els enquestats. Llavors, el PP i Ciutadans es mantindrien en l'ubicació espanyolista; la posició del PP s'accentua 2'20 punts, mentre que Ciutadans ho fa en 1,24 (situant-se el PP en 1'02 punts i Ciutadans en 2,88, en una escala de 0 – 10, on 0 és màxim espanyolisme i 10 màxim catalanisme). Podemos fa un descens considerable (1'54), passant d'un 4'96 a un 3'72, és a dir, passa d'estar en una posició "neutre", a apropar-se a l'espanyolisme. El PSC veu un suau descens de 0,74 punts situant-se molt a prop de 4 (4'14). ICV-eua, CiU, les CUP i Esquerra Republicana es mantindrien dins de la franja catalanista on, ICV notaria una aproximació al catalanisme de 0,41 punts respecte l'autou-

4.5 Ubicació en l'eix catalanisme-espanyolisme

4.6 Ubicació dels partits en l'eix catalanisme-espanyolisme

bicació amb un 6'19; CiU tot i estar dins els seus paràmetres, ha disminuït en 0,71 punts, situant-se en 7'10; les CUP, podem dir que no s'han mogut, ja que el resultat de la variació la considero insignificant (0,09 punts); i ERC, podem dir que és la que segueix trobant-se més a prop del catalanisme, tot i un augment de 0,26 punts.

Seguint amb l'anàlisi de les dades catalanes, passem a analitzar un element força símil a l'anterior, però formulat de forma diferent, i és el sentiment de pertinença. En el gràfic de barres ens trobem l'opinió en concret d'aquest moment temporal, mentre que en el gràfic de línies es troba l'evolució de la mitjana sempre que s'ha anat realitzant la pregunta en qüestió -en aquest cas, des de juliol de 2006 fins a aquest-. Començant per aquest darrer gràfic, podem observar que, des de que s'ha anat preguntant, tot i la variació en les mitjanes, l'evolució del sentiment català o espanyol dins la població no ha variat de manera substancial, arribant a valors mínims de 3'40 a 3'83 de màxim; establint el 4 com a centre esquerra i, el 3, esquerra moderada.

Centre
d'Estudis
d'Opinió

Generalitat
de Catalunya

Dossier de premsa del BOP. 1a onada 2015

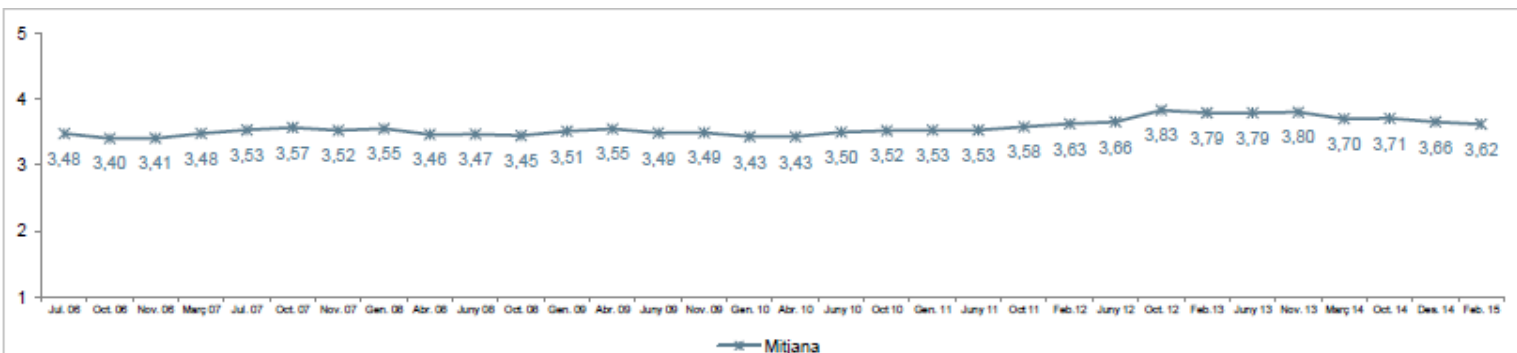
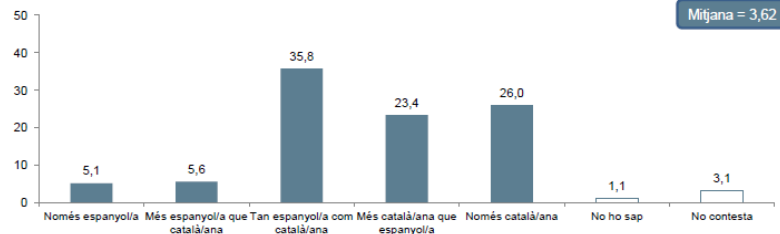
Valors polítics 46

4.7 Sentiment de pertinença

Pregunta C700

Amb quina de les següents frases se sent més identificat/ada? Em sento...

(N=2000; resposta simple; %; mitjana)

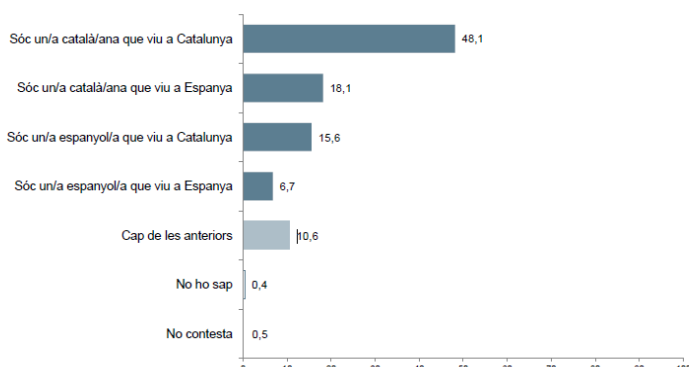
Respecte al gràfic de barres, podem observar que, la majoria de la gent es troba en la opinió de que es senten més catalans que quelcom diferent; traient de banda el que comentava abans que, les posicions intermitjes, quasi sempre, són les guanyadores, en aquest cas, la posició de que es senten d'igual manera catalans i espanyols.

Seguint amb el mateix índex temàtic, i de manera similar a les preguntes anteriors, ens trobem amb aquesta altre; on, l'opció més valorada és la del 48% dels enquestats que es consideren catalans que viuen a Catalunya, respecte el 18% que es consideren catalans que viuen a Espanya, o el 15'6% - 6'7% que es consideren espanyols que viuen

a Catalunya o Espanya, respectivament. Llavors, es confirma la tònica que estem veient, que hi ha més gent que es considera només catalana o, d'igual manera, català/na que viu a Catalunya. Per poder realitzar aquest anàlisi, el següent quadre anirà molt be per veure-ho. Es tracta d'un encreuament de l'autubicació en l'eix identitari amb les frases que acabem d'analitzar. Ens trobem que les pròpies dades ens il·lustren el fet que, el fet de sentir-te només espanyol, et consideraràs un espanyol que viu dins d'Espanya; els que es senten

Pregunta 52 Amb quina frase se sent més identificat/ada?

(N=2000; resposta simple; %; mitjana)

Pregunta 52 Amb quina frase se sent més identificat/ada?

(N=2000; resposta simple; %; mitjana)

		Posicionament segons autoubicació eix identitari				
		Només espanyol/a	Més espanyol/a que català/ana	Tant espanyol/a com català/ana	Més català/ana que espanyol/a	Només català/ana
Sóc un/a català/ana que viu a Catalunya	48,1	2,8	2,5	15,7	72,0	95,8
Sóc un/a català/ana que viu a Espanya	18,1	1,3	11,1	35,5	16,6	2,8
Sóc un/a espanyol/a que viu a Catalunya	15,6	30,3	53,7	27,3	3,9	0,4
Sóc un/a espanyol/a que viu a Espanya	6,7	54,0	24,8	6,9	0,0	0,0
Cap de les anteriors	10,6	9,7	7,9	13,3	6,7	0,7
No ho sap	0,4	0,0	0,0	0,9	0,5	0,0
No contesta	0,5	1,8	0,0	0,3	0,3	0,4
Base total	2000	88	90	661	499	582
Base ponderada	2000	82	12	716	467	520

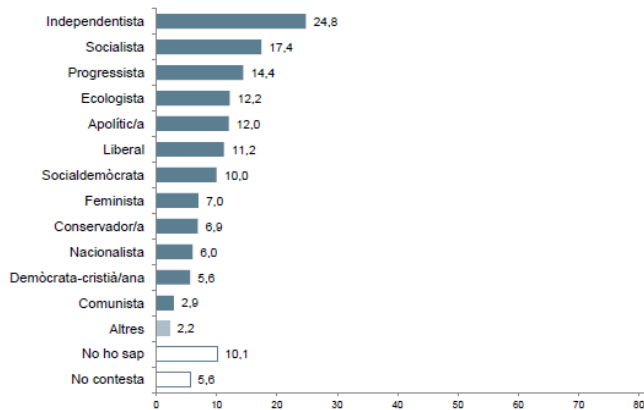
més espanyols que catalans, són espanyols que viuen a Catalunya; amb un 35'5% dels que es senten per igual, ser catalans que espanyols, són catalans que viuen a Espanya; i, ja per a-

cabar, tant els que es senten més catalans que espanyols, com els que únicament tenen sentiment català, són els que es consideren catalans que viuen a Catalunya.

Tots aquests elements m'agradaria relacionar-los amb la pregunta següent, on et demanen la teva posició ideològica envers la política. Respecte el

7.2 Ideologia política

Pregunta 46a+46b Com es definiria vostè en política, segons la següent classificació?
(ideologia 1a i 2a opció; N=2000; resposta múltiple; %)

mes, relacionats amb els partits polítics, no hi ha gaire clarificació, només et “defineix” quins valors segueix cada agrupació política. Els partidaris del Partit Popular el 34’4% es considera conservador/a; els simpatitzants de Convergència i Unió, darrerament s’han sumat al carro de la independència i, per aquest motiu, es consideren independentistes, amb un 45%, però, sinó, tenen forces nombroses de ser conservadors / liberals; Esquerra Republicana, en canvi, essència de les reivindicacions catalanes, el 69% dels enquestats es consideren independentistes enfront del 9’1% amb sentiment nacionalista; els seguidors del Partit Socialista, en més del 67% es consideren, com bé diuen les sigles del seu partit, socialistes; Iniciativa per Catalunya els Verds, en un 46% dels casos, es consideren abans

progressistes que ecologistes (34’5%) o feministes (17’8%); els partidaris de que siguin representats per Ciutadans, es consideren liberals / socialdemòcrates (23’3% - 22’5%); en penúltim lloc, els simpatitzants de les CUP, en un 41% són independentistes, per contrapartida, només el 4% es consideren naciona-

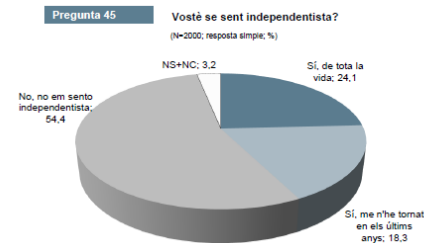
que hem anat comentant, és lògic pensar que un 25% de la població es consideri independentista, però hi ha un element que em resulta curiós, perquè es consideren independentistes i no nacionalistes? Són dos elements exclosos, o no?, ja que només hi ha un 6% que es consideren nacionalistes. Aquests termes,

Pregunta 46a+46b Com es definiria vostè en política, segons la següent classificació?
(ideologia 1a i 2a opció; N=2000; resposta múltiple; %)

		Autodefinició ideològica segons intenció de vot al Parlament de Catalunya							
		ciu	esquerra	psc	ERC	Ciutadans	CUP		
Independentista	24,8	4,2	45,1	69,0	5,0	2,6	1,5	41,3	3,3
Socialista	17,4	10,2	4,3	8,7	67,6	34,1	13,5	10,0	37,1
Progressista	14,4	2,2	6,7	16,7	16,3	46,3	10,6	26,3	23,4
Ecologista	12,2	6,4	4,4	9,7	2,3	34,5	9,5	33,4	17,0
Apolític/a	12,0	2,9	1,3	3,9	4,9	3,6	14,7	5,9	10,7
Liberal	11,2	2,3	16,7	8,5	2,6	5,5	23,3	8,9	14,4
Socialdemòcrata	10,0	13,2	8,0	13,2	19,9	16,5	22,5	4,0	8,6
Conservador/a	6,9	34,4	18,2	1,7	2,5	2,4	12,4	0,4	3,2
Feminista	7,0	5,4	2,4	4,7	6,2	17,8	5,0	17,4	6,9
Nacionalista	6,0	6,5	13,7	9,1	4,3	5,5	6,7	4,0	3,8
Demòcrata-cristià/ana	5,6	10,1	14,7	3,0	5,9	0,0	14,6	1,6	2,6
Comunista	2,9	4,2	0,7	3,4	0,2	11,7	0,0	14,4	3,4
Altres	2,2	1,1	0,9	1,3	0,0	0,6	1,2	5,5	2,6
No ho sap	10,1	22,4	12,3	3,9	10,4	2,4	4,9	2,1	7,4
No contesta	5,6	4,2	2,4	3,6	0,2	0,0	5,2	3,8	6,2
Base ponderada	2000	47	265	346	96	77	63	96	233

listes; i, en darrer lloc, però no pitjor, ens trobem als partidaris de seguir a Podemos, on el 37% són d'arrel socialista, i és el partit amb menys simpatitzants que es senten nacionalistes (un 3'8%).

L'element que voldria analitzar i desglossar a continuació amb les dades del Centre d'Estudis d'Opinió, és el factor del "*sentiment independentista*"; el 54'4% no es senti independentista, mentre que els que si s'hi senten són el 42'4%, ja poden ser aquells que ho són de tota la vida (24'1%) o els que s'hi ha tornat els darrers anys (18'3%). Cal a dir que, aquest sentiment dels enquestats depèn també amb la intenció de vot o el partit amb més afinitat, és a dir, els que tenen aquest sentiment independentista més a flor de pell seran

Pregunta 45 Vostè se sent independentista?
(N=2000; resposta simple; %)

	Sentiment independentista segons intenció de vot al Parlament de Catalunya							
	PS	ciu	independentista	PSC	ICV-euA	Ciutadans	CSGP	PP
Si, de tota la vida	24,1	2,3	40,7	62,1	0,9	6,8	0,0	47,1
Si, me n'he tornat en els últims anys	18,3	5,4	38,7	29,6	5,5	9,2	4,0	38,2
No, no em sento independentista	54,4	87,5	19,2	7,6	93,6	80,9	96,0	10,9
No ho sap	2,4	0,6	1,2	0,7	0,0	0,6	0,0	2,5
No contesta	0,8	4,2	0,2	0,0	0,0	2,4	0,0	1,3
Base total	2000	47	304	367	121	60	124	169
Base ponderada	2000	48	285	346	106	77	113	145

diguin que ho són de tota la vida, un 38'7% s'hi ha tornat en els darrers anys, degut a la pujada al carro de les elits del partit; ja sabem que els votants del PP i C's no es consideraran mai independentistes; el PSC i ICV-eua tampoc es consideren independentistes, però més aviat per la recerca d'un altre model d'estat -com ara un model federal-.

Per altre banda, el CEO ens dóna els motius principals pels quals la població considera que s'ha tornat independentista en els darrers anys, en el primer lloc, i amb força diferència amb els següents del llistat, ens trobem amb un 42% de les opinions al respecte, amb la idea de que és degut a "*l'actitud i/o comentaris del govern central vers a Catalunya*"; en segon lloc, amb un 13'2%,

els simpatitzants de les CUP, ERC (dos partits que sempre ho han portat en el programa electoral i és essència de llur organització) i CiU, encara que hi hagi un 40'7% que

ens trobem amb la concepció de “*Tema econòmic / impostos mal repartits*”, el que vindria a ser, la idea mal plantejada, de “*Espanya ens roba*”; és curiosa una dada, que “*la llengua i cultura catalana*” es troba en la setena posició, amb un 2'5% de su-

Pregunta 46c

Quin és el motiu principal pel qual vostè s'ha fet independentista en els últims anys?
(N= 367; resposta simple, %)

port; i l'opció de “*el dret a decidir o l'autogovern*” es troba en el lloc novè (d'onze), amb un suport del 2'2%.

Un altre element a tenir en compte que cal valorar és el nivell d'autonomia que -es creu que- ha assolit (o no) una regió determinada, en aquest cas Catalunya. En els següents gràfics podem observar que el 64'1% considera que Catalunya no ha obtingut un nivell suficient d'autonomia. Al llarg dels anys, ha anat evolucionant aquesta opinió, però sempre ha acabat resultant victoriosa aquesta idea, amb més diferència que les dues opcions restants (que Catalunya ha obtingut un nivell suficient o massa autonomia). Arrel que es va començar a realitzar aquesta pregunta en el baròmetre del CEO del mes de juliol de 2006, la idea de que Catalunya ha obtingut massa autonomia sempre ha sigut una opinió força minoritària respecte les dos restants; i, entre la opció de que Catalunya ha obtingut un nivell suficient o insuficient d'autonomia, els baròmetres de l'any 2006

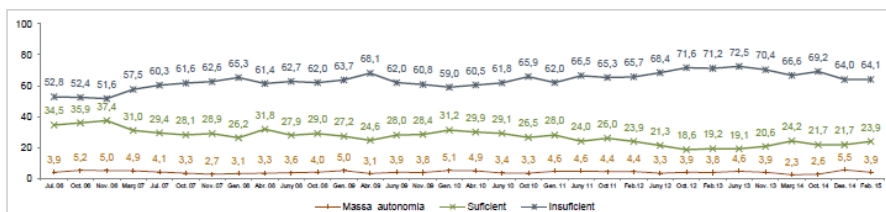
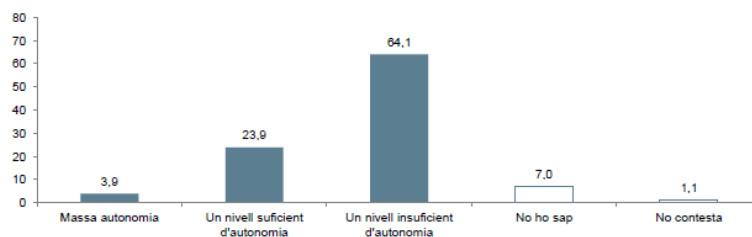
ha estat sempre força renyit, mentre que després, al pas del temps, la idea de que Catalunya ha obtingut un nivell suficient d'autonomia ha anat minvant, per donar-li més importància al fet que el nivell és insuficient.

4.8 Relacions Catalunya-Espanya

Pregunta 29

Creu que Catalunya ha assolit...

(N=2000; resposta simple, %)

Cal afegir un altre element a l'opinió de la societat catalana, i és el fet de saber quin model territorial preferirien que adoptés o es portés a terme a Catalunya. En aquests gràfics es contemplen quatre variables envers el model territorial que es prefereix; en primer lloc, que Catalunya sigui una regió d'Espanya; en segon terme, que sigui una comunitat autònoma d'Espanya; per altre banda, que esdevingui un Estat dins una Espanya federal; o, per últim, que esdevingui un Estat independent.

L'evolució de la tendència dels Baròmetres del CEO des de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, del juliol de 2006 fins Octubre de 2011, l'opinió envers que Catalunya esdevingui una Comunitat Autònoma d'Espanya, i la idea que es consideri un Estat dins una Espanya federal, els resultats han estat sempre força similars, tot i sortint, en la majoria dels casos, guanyadora la primera opció. Cal a dir, que la idea de que Catalunya esdevingués un Estat independent, ha anat creixent al llarg dels anys, i, probablement, més encara arrel de la Sentència del TC⁴¹ envers el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Partit Popular,

que es va conèixer a finals de juny, tot i que el *fallo* complet i els vots particulars no es va donar a conèixer fins el 9 de juliol; i, entre juny i octubre de 2010 no va haver-hi cap Baròmetre d'Opinió per part del CEO, per tant, no sabem exactament quina repercussió tingué en la societat, però la tendència és clara. Arrel d'aquí, des d'octubre de 2010

fins al febrer del 2015, l'opinió de que Catalunya esdevingui un Estat independent, s'ha vist incrementat exponencialment deixant de banda les altres vessants, excepte al Baròmetre del desembre de 2014, que les quatre opcions es veieren més repartides, tot i que la darrera actualització de les dades, sembla que torna a repuntar la idea de la *Catalunya com a Estat independent*, en se-

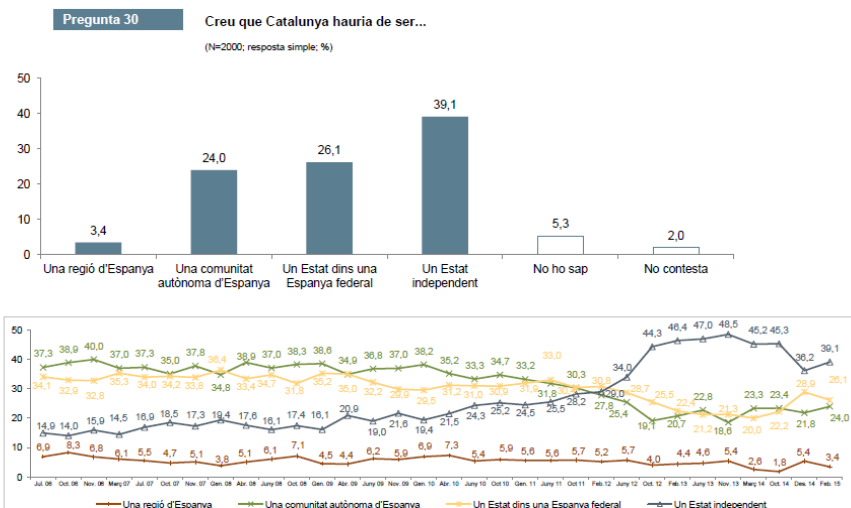

Centre
d'Estudis
d'Opinió

Generalitat
de Catalunya

Dossier de premsa del BOP. 1a onada 2015
Valors polítics 54

⁴¹ Tribunal Constitucional.

gon lloc seria una *Catalunya dins una Espanya federal*, en tercer lloc, i amb no més un 2% de diferència, estariem parlant de l'opció d'una *Catalunya com una comunitat autònoma d'Espanya* -tal i com ho tenim actualment-, i, en darrer lloc, amb diferència, l'opció de contemplar a *Catalunya com a una regió d'Espanya*.

En el següent apartat faré referència a les opinions respecte a la pregunta del referèndum que es va duu a terme el passat mes de novembre; compararé les dades obtingudes del Baròmetre de la primera onada del 2015, amb les dades de l'*Enquesta sobre context polític a Catalunya*, realitzada durant el mes de desembre del 2014, on les dades es varen extreure entre el 9 i el 13 de desembre de 2014. Si durant les dates de l'enquesta -entre el 9 de febrer al 2 de març del 2015- es realitzés el referèndum, la valoració del SI, haurien disminuït un 0'4%, respecte al 2'7% d'augment respecte els partidaris del NO; suposo que aquest increment seria degut, en gran mesura -un 2'5%, per part dels indecisos o els que no varen respondre.

Respecte aquest tema, m'agradaria afegir la mateixa pregunta però del baròmetre anterior, de desembre de 2014, amb la reminiscència del d'octubre del mateix any -un mes abans del referèndum-; on es veu un tipus de resposta més amplia, és a dir, amb més opcions de resposta. La tipologia de pregunta que es va realitzar a la consulta catalana era força excloent, degut a que si no votes SÍ - SÍ a ambdues preguntes, ja se't considerava partidari del NO. M'explico. Tan si un es decanta per l'opció del SÍ – SÍ, com del NO, està clar; però, el problema esdevé quan un sap que SÍ vol un Estat, però no sap o li és igual què sigui aquest Estat; no necessàriament cal que sigui independent, podria ser, per exemple, un estat federal. Obser-

Centre
d'Estudis
d'Opinió

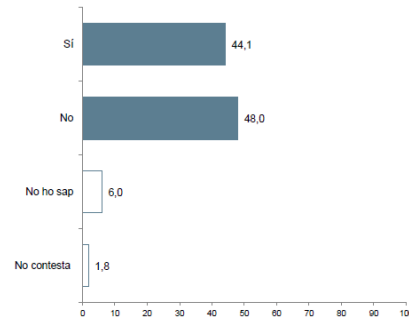
Generalitat
de Catalunya

Dossier de premsa del BOP. 1a onada 2015
Valors polítics 56

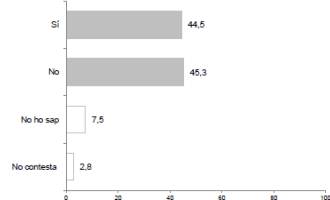
Pregunta 31

I més concretament, "Vol que Catalunya esdevingui un Estat independent?"

(N=2000; resposta simple; %)

Enquesta sobre context polític a Catalunya. 2014

Centre
d'Estudis
d'Opinió

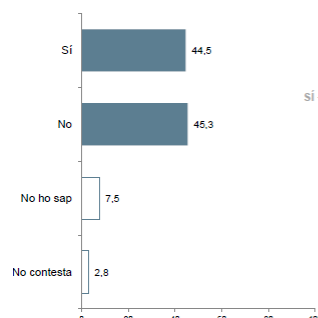
Generalitat
de Catalunya

Dossier de premsa de l'Enquesta sobre context polític a Catalunya. 2014
Actituds davant de la política i valors polítics 32

Pregunta 31

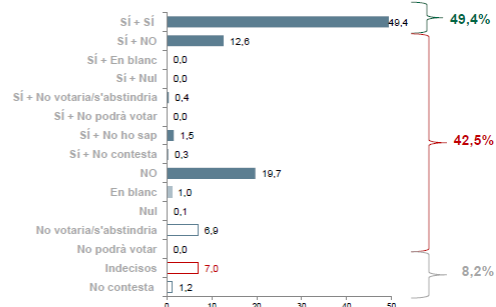
I més concretament, "Vol que Catalunya esdevingui un Estat independent?"

(N=1100; resposta simple; %)

Vostè què votaria en aquestes preguntes: "Vol que Catalunya esdevingui un Estat? Les persones que hagin respost sí podran contestar aquesta segona pregunta: "Vol que aquest Estat sigui independent?" (*)

(Intenció directa de vot combinada de les dues preguntes; %)

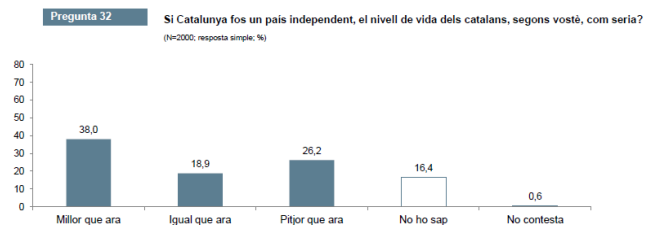
(*) Els resultats corresponen a la P31a i P31b del BOP. Oct. 2014
(*) Enquesta presencial, afichada i n=2000

vem, llavors, que hi ha un 7% d'indecisos; un 49'4% a favor del SÍ + SÍ; i, en canvi, hi ha NOMÉS un 19'7% que considera que NO vol un Estat independent; però, com deia, dins d'aquest sac també s'hi inclouen aquells que opinen de la següent manera (on el NO, sumat a aquestes opcions, representa el 42'5%):

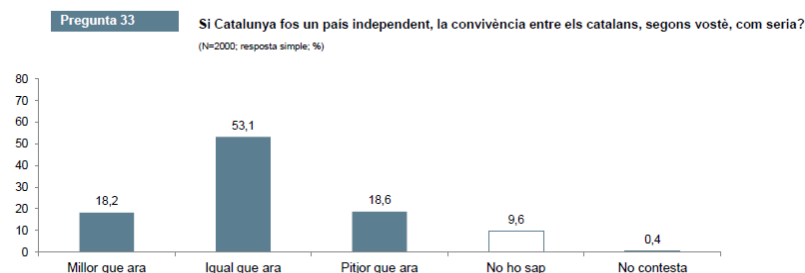
- Sí volen un Estat, però que no sigui independent → 12'6%
- Sí volen un Estat, però no sap o no respondria la segona opció → 1'8%
- Sí volen un Estat, i s'abstindria a la segona opció → 0'4%
- No votarien o s'abstindrien → 6'9%

No sé a què és degut el fet que s'hagin d'incloure al NO a aquells que s'abstindrien d'anar a votar; ja pot ser degut a que opinin que pel fet d'ésser il·legal no val la pena anar a votar, per por a les represàlies de la policia si es va a les urnes o poder per la pròpia limitació de la resposta de la consulta, ja que només pots respondre la segona qüestió, si a la primera es respon afirmativament.

Tot i això, la pregunta següent vol establir quina és la opinió dels ciutadans envers el **nivell de vida dels catalans**, en el cas de que Catalunya s'independitzés; tot i que un 38% cregui que el nivell de vida seria millor que l'actual, un 45'1% creu que seria igual o pitjor que en l'actualitat.

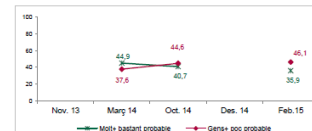
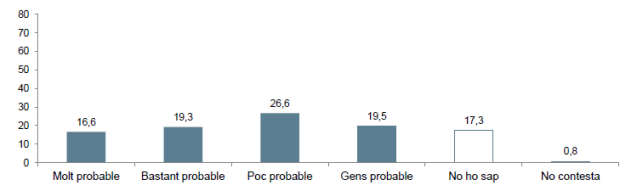
El CEO també contempla la pregunta de com seria la **convivència entre els catalans**, mentre que els ciutadans enquestats, en un 53'1%, consideren que seria igual que ara, respecte el 37% que opina el contrari (que seria millor o pitjor).

Als enquestats se'ls hi va preguntar l'opinió envers si una Catalunya independent quedaria automàticament fora de la UE⁴², però no hi ha una postura massa clara, un 36% considera que és molt o bastant probable; mentre que aquells que ho consideren poc o gens probable són el 46% dels enquestats; mentre que el 18% no ho sap o prefereix no respondre.

Pregunta 34

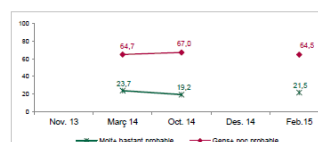
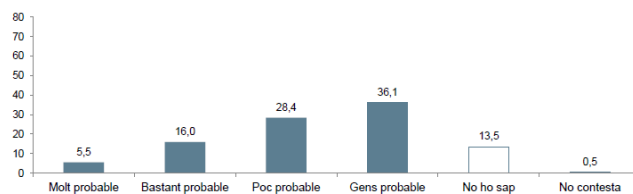
Si Catalunya fos un país independent, fins a quin punt creu vostè que és probable que quedés automàticament fora de la Unió Europea?
(N=2000; resposta simple; %)

I ja, en darrer lloc, només resta contemplar que n'opinen els ciutadans envers al fet de si veuen probable que el **Govern espanyol ofereixi un acord**

Pregunta 35

Fins a quin punt creu vostè que és probable que el Govern espanyol acabi oferint un acord que sigui acceptable per a la majoria del Parlament de Catalunya
(N=2000; resposta simple; %)

acceptable al Parlament català, on la resposta és clara, el 64'5% dels enquestats creuen que és poc o gens probable que es dugui a terme, mentre que el 21'5% considera que és molt o bastant probable.

⁴² Unió Europea.

M'agradaria establir un seguit de semblances i diferències entre els dos casos de l'estudi, el català i l'escocès.

En primer lloc, cal establir la diferència clara entre ambdós casos, des del punt de vista de la demanda de nacionalisme. En el cas català, ens trobem que el moviment nacionalista o sobiranista s'ha esdevingut des de la ciutadania vers les institucions; la ciutadania s'ha mobilitzat a través de moviments socials, i ha incentivat a les institucions corresponents (majoritàriament als partits polítics i algunes organitzacions, com Òmnium Cultural, l'Assemblea Nacional Catalana o a la Societat Civil Catalana) a mobilitzar-se i intentar duu a terme aquestes peticions. Per altre banda, el cas escocès, d'igual manera que el basc amb Ibarretxe, es caracteritza pel fet que aquest procés s'ha esdevingut a la inversa; el procés sobiranista ha vingut donat des de les institucions, sense que hi hagués una demanda prèvia per part de la població; fet que, probablement, aquest sentiment i reivindicacions siguin més minses envers el cas català, que cada vegada, recobra més força.

Un altre element a tenir en compte, a nivell català, és el fet de la realització d'unes eleccions plebiscitàries; és a dir, com que no hi ha voluntat d'arribar a un acord a nivell institucional i, a nivell legislatiu, no està permès la realització d'un referèndum o una consulta vinculant, volen aprofitar les eleccions ordinàries (generalment autonòmiques) per poder observar quin conjunt de forces polítiques han sortit "guanyadores" o representen a la majoria dels electors i, a la vegada, són partidaris a una independència; l'error és que s'extrapolen aquests resultats electorals dels partits, al Si o No quan, realment, considero que el criteri de vot que es té en unes eleccions autonòmiques i en uns comissis de referèndum són totalment diferents. El fet d'ajuntar aquests dos fets és una absurditat per varies raons, en primer lloc, jurídica o legalment la figura de les "*eleccions plebiscitàries*" no existeix; i com be deia, electoralment parlant, no és gens extrapolable el fet de votar, per exemple, a les CUP o a ICV-euia, com a programa electoral o respecte a la independència, ja que pots ser un votant de les CUP i no voler votar un SI – SI al referèndum però els votes pel possible programa d'educació que proposen; o, per exemple, ser un votant de ICV-euia

pel fet d'ésser un partit que defensa l'ecologisme i, per exemple, ser un votant a favor del SI – SI al referèndum; quan les CUP es coneix com a un partit partidari al SI – SI al referèndum i, per contrapartida, ICV-euia, és un partit que es considera defensor d'idees federals; és a dir, no és extrapolable comparar un programa electoral vs el dret a decidir, ja que, els ciutadans valoren més elements a part de l'independentisme, com pot ésser l'educació, la sanitat o les pensions. Per tant, cal a dir que, no ens podem limitar a tenir en compte només el SI vs NO del referèndum, ja que no contempla les gradacions envers l'encaix (o no) territorial de Catalunya dins l'Estat. S'ha de deixar de banda el tema partidista, i valorar quelcom més enllà.

A mode de conclusió, puc dir que es confirma el que em preguntava a l'inici de l'elaboració del treball, i és el fet de que en el cas català, sí és cert que en els darrers anys hi ha hagut una major mobilització per part de la ciutadania reivindicant el seu posicionament nacionalista, com també un major sentiment com a tal; cal a dir, també, hi ha hagut un trasbalsament d'opinió respecte el model territorial, i de pensar a que es prefereix un Estat federal, ara es desitja un Estat independent. Mentre que, en el cas escocès, podem establir una relació directe entre els simpatitzants a votar al SNP al Parlament Europeu vs a votar de manera afirmativa al referèndum; d'igual manera, que en l'identificació en el sentiment més aviat escocès o britànic, ens trobem que hi ha una tendència progressiva, i en augment, de com més identitat únicament Escocesa hi ha en el sentiment de la població, s'és més favorable a votar de manera afirmativa al referèndum; tot i que no es pot establir aquesta relació respecte la variable de la naixença a Escòcia.

ESTUDIS

- Canovan, M (1996). *What is a nation?*. Dins de *Nationhood and Political Theory*, (pàg. 50 - 67). Cheltenham / Brookfield.
- Consell Assessor per a la Transició Nacional. *La consulta sobre el futur polític de Catalunya*. Informe núm. 1, 25 de juliol de 2013.
- Gellner, E. (2003). *Naciones y nacionalismo*. Madrid: Alianza.
- Hall, J. (1998). *The State of the Nation. Ernest Gellner and the Theory of Nationalism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hall, J. (2000). *Estado y nación. Ernest Gellner y la teoría del nacionalismo*. Madrid: Cambridge University Press.
- Ibarra, P. *Manual de sociedad civil y movimientos sociales*. (1ª ed.). Madrid: Editorial Síntesis, S. A.
- Ibarra, P. (1999). *Los movimientos por la solidaridad; ¿Un nuevo modelo de acción colectiva?* Dins de *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, Nº 88 (pàg. 233 – 258).
- Martí, S. *Los movimientos sociales*.
- Negri, A. (1994). *El poder constituyente. Ensayo sobre las alternativas de la modernidad* (1ª ed.). Madrid: Ensayo Libertarias / Prodhufi.
- Ridao, J. (2014). *El dret a decidir: La consulta sobre el futur polític de Catalunya* (1ª ed.). Barcelona: Institut d'Estudis Autonòmics.

- Rovira, G. (2012). *Movimientos sociales y comunicación: La red como paradigma*. Dins *Anàlisi: Quaderns de comunicació i cultura*, N° 45 (pág. 91 a 104).
- Smith, A. (2004). *Nacionalismo*. Madrid: Alianza.
- Solano, X., Cowling, G., Urrutia, I., Ridao, J., González, A., Taillon, P., Leclair, J. (2014). *Fòrum sobre el dret a decidir (I): Dret comparat i context internacional* (1ª ed.). Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms.
- Tarrow, S. (1999). *Estado y oportunidades: la estructuración política de los movimientos sociales*. Dins de McAdam, D.; McCarthy, J.; y Zald, M. *Movimientos sociales: perspectivas comparadas*. Madrid: Istmo, 1999.

ARTICLES DE PREMSA

- Dixon, K. (Setembre de 2014). Las ambiciones del nacionalismo escocés: Hacia la autodeterminación. *Le Monde diplomatique* (en español), p. 18 y portada.

JURISPRUDÈNCIA I LEGISLACIÓ

- Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny de 2010. Recurs d'inconstitucionalitat 8045-2006.
- Catalunya. Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. (BOE [en línia], 20-07-2006, núm. 172, pàg. 27269 – 27310). <<http://boe.es/boe/dias/2006/07/20/pdfs/A27269-27310.pdf>> i <http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/lo6-2006.html>. [Consulta: 19 maig 2015].

PÀGINES WEB

- Argenter, P. *La Guerra de Sucesión (1700 – 1713) y Felipe V de España*. Recuperat des de: [http://phistoria.net/reportajes-de-historia/La-Guerra-de-Sucesi%F3n-\(1700-13\)--y--Felipe-V-de-Espa%F1a_454.html](http://phistoria.net/reportajes-de-historia/La-Guerra-de-Sucesi%F3n-(1700-13)--y--Felipe-V-de-Espa%F1a_454.html)

- Centre d'Estudis d'Opinió. (Febrer - Març 2015). *Baròmetre d'Opinió Política (BOP), 1ª onada 2015*; Registre d'Estudis d'Opinió nº 774. Recuperat des de :
<http://www.ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/home/fitxaEstudi.html?colId=5268&lastTitle=Bar%F2metre+d%27Opini%F3+Pol%EDtica+%28BOP%29.+1a+onada+2015>
- Gran Enciclopèdia Catalana. *Estatut de Catalunya del 1932*. Recuperat des de <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0025216.xml>
- Historia Contemporánea. (2010). *Las Bases de Manresa, 1892*. Recuperat des de :
http://www.historiacontemporanea.com/pages/bloque5/el-sistema-canovista-y-los-borbones-18751902/documentos_historicos/las-bases-de-manresa-1892
- Monica Ulmanu, de Reuters Graphics. (19 de Septiembre de 2014). *Scotland Independence Referendum: How Scotland Voted*. Recuperat des de <http://graphics.thomsonreuters.com/14/scotland/index.html>
- Museu d'Història de Catalunya. *L'Estatut de Sau*. Recuperat des de:
http://www.mhcat.cat/exposicions/exposicio_permanent/desfeta_i_represa/autonomia_generalitat_estatut/l_estatut_de_sau
- Parliament of United Kingdom. (30 de Septiembre de 2014). *Scottish Referendum Independence 2014*. Recuperat des de :
<http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/RP14-50>

CAS ESCOCÉS

VOTANTS DE 16 I 17 ANYS

Table 1: Scottish referendum electorate – final totals by local authority area

	Total electorate	of whom: young voters (16-17)	young voters as % of electorate		Total electorate	of whom: young voters (16-17)	young voters as % of electorate
Aberdeen City	175,751	3,658	2.1%	Highland	190,787	5,144	2.7%
Aberdeenshire	206,490	5,926	2.9%	Inverclyde	62,486	1,761	2.8%
Angus	93,656	2,490	2.7%	Midlothian	69,620	1,747	2.5%
Argyll and Bute	72,014	1,808	2.5%	Moray	75,173	2,310	3.1%
Clackmannanshire	39,974	1,037	2.6%	North Ayrshire	113,941	3,377	3.0%
Dumfries & Galloway	122,052	2,936	2.4%	North Lanarkshire	268,738	7,049	2.6%
Dundee City	118,764	3,649	3.1%	Orkney Islands	17,806	460	2.6%
East Ayrshire	99,682	2,836	2.8%	Perth and Kinross	120,052	3,309	2.8%
East Dunbartonshire	86,844	2,437	2.8%	Renfrewshire	134,745	3,962	2.9%
East Lothian	81,947	2,153	2.6%	Scottish Borders	95,542	1,798	1.9%
East Renfrewshire	72,993	2,479	3.4%	Shetland Islands	18,516	544	2.9%
Edinburgh, City of	378,039	7,467	2.0%	South Ayrshire	94,895	2,646	2.8%
Eilean Siar	22,908	598	2.6%	South Lanarkshire	261,193	6,246	2.4%
Falkirk	122,460	3,007	2.5%	Stirling	69,043	2,003	2.9%
Fife	302,165	8,155	2.7%	West Dunbartonshire	71,128	1,725	2.4%
Glasgow City	486,296	10,864	2.2%	West Lothian	138,238	3,952	2.9%
				Scotland	4,283,938	109,533	2.6%

Source: Elections Scotland - [results by council](#) and [Scottish Independence Referendum Young Voter Registrations](#)

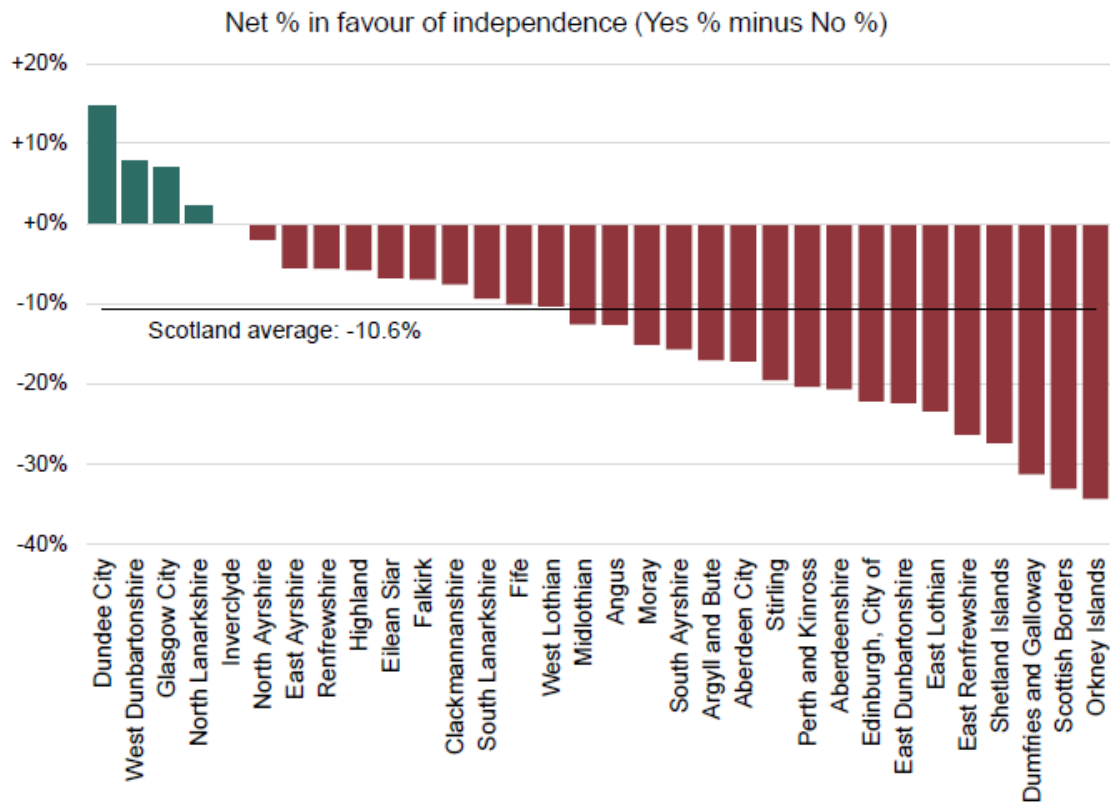
As at 17 September 2014, 789,512 postal votes had been issued (excluding postal proxies).⁴
 These amounted to 18% of the total electorate.

RESULTAT COMPARATIU DEL SI VS NO

Table 2.2: results by counting area (ranked by % voting 'yes')

local authority	Yes	No	rejec- ted	total votes cast (incl. rejected)	yes %	no %	turnout (votes cast as % of electorate)	rank (1 = highest % 'yes')
Dundee City	53,620	39,880	92	93,592	57.3%	42.7%	78.8%	1
West Dunbartonshire	33,720	28,776	36	62,532	54.0%	46.0%	87.9%	2
Glasgow City	194,779	169,347	538	364,664	53.5%	46.5%	75.0%	3
North Lanarkshire	115,783	110,922	178	226,883	51.1%	48.9%	84.4%	4
Inverclyde	27,243	27,329	29	54,601	49.9%	50.1%	87.4%	5
North Ayrshire	47,072	49,016	85	96,173	49.0%	51.0%	84.4%	6
East Ayrshire	39,762	44,442	58	84,262	47.2%	52.8%	84.5%	7
Renfrewshire	55,466	62,067	79	117,612	47.2%	52.8%	87.3%	8
Highland	78,069	87,739	168	165,976	47.1%	52.9%	87.0%	9
Eilean Siar	9,195	10,544	19	19,758	46.6%	53.4%	86.2%	10
Falkirk	50,489	58,030	107	108,626	46.5%	53.5%	88.7%	11
Clackmannanshire	16,350	19,036	24	35,410	46.2%	53.8%	88.6%	12
South Lanarkshire	100,990	121,800	137	222,927	45.3%	54.7%	85.3%	13
Fife	114,148	139,788	226	254,162	45.0%	55.0%	84.1%	14
West Lothian	53,342	65,682	91	119,115	44.8%	55.2%	86.2%	15
Midlothian	26,370	33,972	53	60,395	43.7%	56.3%	86.7%	16
Angus	35,044	45,192	66	80,302	43.7%	56.3%	85.7%	17
Moray	27,232	36,935	38	64,205	42.4%	57.6%	85.4%	18
South Ayrshire	34,402	47,247	67	81,716	42.1%	57.9%	86.1%	19
Argyll and Bute	26,324	37,143	49	63,516	41.5%	58.5%	88.2%	20
Aberdeen City	59,390	84,094	180	143,664	41.4%	58.6%	81.7%	21
Stirling	25,010	37,153	62	62,225	40.2%	59.8%	90.1%	22
Perth and Kinross	41,475	62,714	96	104,285	39.8%	60.2%	86.9%	23
Aberdeenshire	71,337	108,606	102	180,045	39.6%	60.4%	87.2%	24
Edinburgh, City of	123,927	194,638	460	319,025	38.9%	61.1%	84.4%	25
East Dunbartonshire	30,624	48,314	73	79,011	38.8%	61.2%	91.0%	26
East Lothian	27,467	44,283	48	71,798	38.3%	61.7%	87.6%	27
East Renfrewshire	24,287	41,690	44	66,021	36.8%	63.2%	90.4%	28
Shetland Islands	5,669	9,951	15	15,635	36.3%	63.7%	84.4%	29
Dumfries and Galloway	36,614	70,039	122	106,775	34.3%	65.7%	87.5%	30
Scottish Borders	27,906	55,553	67	83,526	33.4%	66.6%	87.4%	31
Orkney Islands	4,883	10,004	20	14,907	32.8%	67.2%	83.7%	32
Scotland	1,617,989	2,001,926	3,429	3,623,344	44.7%	55.3%	84.6%	

Figure 2.2: net vote in favour by counting area (local authority)

INDICADORES SOBRE L'ELECTORAT I LA DEMOGRAFIA

Table 3.1: selected key demographic and electoral indicators for local authorities

local authority	Yes vote share in referendum		SNP vote share, 2014 Euro election		2011 Census: Scottish-only identity		2011 Census: born in Scotland	
	%	rank	%	rank	%	rank	% of pop	rank
Aberdeen City	41.4%	21	29.6%	16	54.7%	31	75.0%	30
Aberdeenshire	39.6%	24	31.3%	12	61.3%	21	80.5%	22
Angus	43.7%	17	37.8%	3	66.8%	11	85.9%	15
Argyll and Bute	41.5%	20	28.4%	22	57.4%	30	76.1%	28
Clackmannanshire	46.2%	12	33.4%	6	67.0%	10	86.4%	14
Dumfries and Galloway	34.3%	30	20.2%	30	58.6%	24	77.1%	27
Dundee City	57.3%	1	40.3%	2	65.5%	13	83.7%	18
East Ayrshire	47.2%	7	33.4%	7	70.6%	3	91.5%	4
East Dunbartonshire	38.8%	26	25.8%	25	60.2%	22	89.2%	10
East Lothian	38.3%	27	24.4%	26	62.6%	17	83.7%	17
East Renfrewshire	36.8%	28	22.7%	28	59.0%	25	89.3%	9
Edinburgh, City of	38.9%	25	23.1%	27	48.8%	32	70.2%	32
Eilean Siar	46.6%	10	43.1%	1	69.2%	5	85.1%	16
Falkirk	46.5%	11	33.8%	5	68.0%	8	90.3%	8
Fife	45.0%	14	28.0%	23	63.8%	16	83.6%	19
Glasgow City	53.5%	3	29.2%	18	61.9%	19	82.0%	20
Highland	47.1%	9	30.4%	14	61.5%	20	77.2%	26
Inverclyde	49.9%	5	28.8%	21	69.9%	4	92.9%	2
Midlothian	43.7%	16	28.9%	19	68.3%	6	88.5%	11
Moray	42.4%	18	33.9%	4	58.4%	27	75.4%	29
North Ayrshire	49.0%	6	32.4%	10	68.2%	7	90.4%	7
North Lanarkshire	51.1%	4	30.8%	13	71.6%	2	93.5%	1
Orkney Islands	32.8%	32	16.9%	32	62.4%	18	78.0%	25
Perth and Kinross	39.8%	23	33.0%	8	59.0%	26	79.3%	24
Renfrewshire	47.2%	8	29.6%	15	65.9%	12	91.1%	6
Scottish Borders	33.4%	31	20.7%	29	57.7%	28	75.0%	31
Shetland Islands	36.3%	29	17.4%	31	59.9%	23	80.7%	21
South Ayrshire	42.1%	19	27.1%	24	63.9%	15	87.4%	12
South Lanarkshire	45.3%	13	29.5%	17	67.2%	9	91.4%	5
Stirling	40.2%	22	28.9%	20	57.5%	29	79.8%	23
West Dunbartonshire	54.0%	2	32.2%	11	72.0%	1	92.3%	3
West Lothian	44.8%	15	32.5%	9	65.2%	14	86.7%	13
Scotland	44.7%		29.0%		62.4%		83.3%	

Sources: GRO Scotland 2011 Census; ONS Nomis; ONS 2013 mid-year population estimates

DADES DEL REFERÉNDUM AL DETALL

53

Council	Yes	No	Electorate % of total	Turnout	Political control*	Unemployment	Local share of deprived datazones (%)**
Aberdeen	41.3%	58.5%	4.1%	81.7%	Labour	5.0%	8.2%
Aberdeenshire	39.6%	60.3%	4.8%	87.2%	SNP	3.2%	1.7%
Angus	43.6%	56.3%	2.2%	85.7%	SNP	5.8%	2.1%
Argyll & Bute	41.4%	58.5%	1.7%	88.2%	Indep.	5.5%	8.2%
Clackmannanshire	46.2%	53.8%	0.9%	88.6%	Labour/SNP	9.3%	21.9%
Comhairle nan Eilean Siar	46.5%	53.4%	0.5%	86.2%	Indep.	5.9%	6.7%
Dumfries & Galloway	34.3%	65.6%	2.9%	87.5%	Conservative	6.7%	30.7%
Dundee	57.3%	42.6%	2.8%	78.8%	SNP	11.4%	20.8%
East Ayrshire	47.2%	52.7%	2.3%	84.5%	SNP	10.8%	2.4%
East Dunbartonshire	38.8%	61.1%	2.0%	91.0%	Labour/SNP	4.9%	2.5%
East Lothian	38.3%	61.7%	1.9%	87.6%	Labour	6.2%	5.8%
East Renfrewshire	36.8%	63.1%	1.7%	90.4%	Labour	5.8%	9.8%
Edinburgh	38.8%	61.0%	8.8%	84.4%	Labour	6.6%	0.0%
Falkirk	46.5%	53.4%	2.9%	88.7%	Labour	7.7%	9.1%
Fife	44.9%	55.0%	7.0%	84.1%	Labour	8.1%	12.8%
Glasgow	53.4%	46.4%	11.3%	75.0%	Labour	9.8%	41.6%
Highland	47.0%	52.9%	4.5%	87.0%	Indep.	5.0%	5.8%
Inverclyde	49.9%	50.1%	1.5%	87.4%	Labour	8.2%	40.0%
Midlothian	43.7%	56.2%	1.6%	86.8%	Labour/SNP	6.9%	2.7%
Moray	42.4%	57.5%	1.8%	85.4%	Labour/SNP	4.7%	0.0%
North Ayrshire	48.9%	51.0%	2.7%	84.4%	SNP	11.6%	25.7%
North Lanarkshire	51.0%	48.9%	6.3%	84.4%	Labour	9.5%	23.9%
Orkney Islands	32.8%	67.1%	0.4%	83.7%	Indep.	3.4%	0.0%
Perth & Kinross	39.8%	60.1%	2.8%	86.9%	SNP	5.0%	3.4%
Renfrewshire	47.2%	52.8%	3.1%	87.3%	Labour	8.2%	22.4%
Scottish Borders	33.4%	66.5%	2.2%	87.4%	Conservative	4.0%	3.8%
Shetland Islands	36.3%	63.6%	0.4%	84.4%	Indep.	2.9%	0.0%
South Ayrshire	42.1%	57.8%	2.2%	86.1%	Conservative	7.7%	11.6%
South Lanarkshire	45.3%	54.6%	6.1%	85.3%	Labour	7.9%	13.3%
Stirling	40.2%	59.7%	1.6%	90.1%	SNP	6.8%	6.4%
West Dunbartonshire	53.9%	46.0%	1.7%	87.9%	Labour	10.6%	26.3%
West Lothian	44.8%	55.1%	3.2%	86.2%	Labour	7.3%	6.2%

Yes and No share of vote don't add up to 100%, due to rejected papers included in total.

*Largest party by council seats

**The local share is the percentage of a local authority's datazones which fall within the 15% most deprived datazones in Scotland.

Sources: Elections Scotland; Office for National Statistics; local councils; House of Commons Library

FITXA TÉCNICA BOP, 1ª ONADA 2015.

Centre
d'Estudis
d'OpinióGeneralitat
de Catalunya

Dossier de premsa del BOP. 1a onada 2015

Fitxa tècnica 4

Quadre - resum

Nivell de confiança:	95%
Variància	p=q=50%
Grandària de la mostra:	2.000 individus
Marge d'error:	± 2,69%

Àmbit: Catalunya

Univers: Població amb ciutadania espanyola de 18 i més anys resident a Catalunya

Mètode de recollida de la informació:

Enquesta personal domiciliària assistida per ordinador (mètode CAPI)

Procediment de mostreig:

Estratificat per província i dimensió de municipi, amb selecció de les unitats últimes (individus) mitjançant quotes encreuades de sexe, edat i lloc de naixement.

La grandària dels municipis s'ha dividit en 6 categories:

- menor o igual a 2.000 habitants
- de 2.001 a 10.000 habitants
- de 10.001 a 50.000 habitants
- de 50.001 a 150.000 habitants
- de 150.001 a 1.000.000 habitants
- més d'1 milió d'habitants

Pel càlcul de les quotes s'ha utilitzat com a base el Padró continu de població de l'any 2013. Les quotes d'edat corresponen als següents intervals:

- de 18 a 24 anys
- de 25 a 34 anys
- de 35 a 49 anys
- de 50 a 64 anys
- 65 i més anys

Centre
d'Estudis
d'OpinióGeneralitat
de Catalunya

Dossier de premsa del BOP. 1a onada 2015

Fitxa tècnica 5

Grandària de la mostra:

2.000 enquestes amb la següent distribució provincial:

• Barcelona	800
• Girona	400
• Lleida	400
• Tarragona	400

Afixació:

No proporcional. Per tal que els resultats siguin representatius per al conjunt de Catalunya, s'han ponderat amb els següents coeficients:

• Barcelona	1,8650318387
• Girona	0,4675226517
• Lleida	0,2841606232
• Tarragona	0,5182530478

Error mostral:

El marge d'error per al conjunt de la mostra és de ± 2,69%, per a un nivell de confiança del 95% (1,96 sigmes) i sota el supòsit de màxima indeterminació (p=q=50%). Per províncies els marges d'error són:

• Barcelona	± 3,48%
• Girona	± 4,90%
• Lleida	± 4,90%
• Tarragona	± 4,90%

Treball de camp:

El treball de camp ha estat realitzat per Opinòmetre del 9 de febrer al 2 de març de 2015.